

Verőce község Önkormányzata tisztelettel
meghívja Önt és kedves családját

2017. március 24-én, pénteken 17 órakor
Verőcén, a Zombori utca 9. számú háznál

KRISTÓF LÁSZLÓ EMLÉKTÁBLÁJÁNAK AVATÁSÁRA

Ünnepi beszédet mond
Grauszmán György
Verőce község polgármestere és
Dr. Zétényi Zsolt jogász

Közreműködik: Cantus Beatus Kórus,
Dobay Márta Színjátéktér

■ 18 órakor a Verőcei Művelődési
Házban 1956-os megemlékezés

■ **// Különös sorsok, igaz
történetek //** H. BODÓ JÓZSEF
■ **A hársfa virága** című
■ könyvének bemutatója **//**

■ **//** Közreműködik: Detvay Marcella
■ hegedűművész **// Az előadás után**
■ **lehetőség nyílik a könyv megvásár-**
■ **lására és dedikálására is. //**

MN Mail

A Magyar Nemzet ingyenes e-mail szolgálata

2005. december 22. Zéno napja

→ Kalendárium

A pontos idő Budapesten: 14:07

BELFÖLD

GAZDASÁG

KÜLFÖLD

VEZÉRCIKK

KULTÚRA

KRÓNIKA

SPORT

FÓRUM

Nem elfelejtenil

Gyurcsányi dűmák
(frissítve: december 13.)

A nap idézetei

Mágó Károly: Éljen a foci
Lévai Katalin Gyurcsány
dicséretét zengli

Léndvai Ildikó a parlament
idei munkájáról

Révész Máriusz a parlament
idei munkájáról

Szili Katalin a parlament idei
munkájáról

Sztankóczy András: A
kérdés a Fideszt is
megosztotta

Magyar Hírlap: Malacbanda

R. Székely Julianna ma
éppen kegyeletet sért

Móricz Éva: Stresszes
előkészületek

Braun Róbert: Mi mehet a
piszoárba?

Tamás Gábor: Gombnyomás

Révész Sándor: Ma Kerényi
a tank

Havas Iván: Méltó

P. Szabó Ernő: Múzeumi
magánügy?

Törkös Matild: Politikai
pornográfia

Néző László: Síríg tartsd a
pofád

Schmidt Mária: Gyurcsány
unalmas lett

Tarlós István: Budapest
inkább visszaképett

Belföld

Környezetvédelem | Média | Belföld | Jegyzet |
Budapest | Interjú | 1956-os hírképcsarnok |
Dosszié

Jogosan lötték le Ságvárit?

Felülvizsgálati kérelem az intézkedő
csendőrnnyomozó ügyében
2005. december 22. 9:33

Magyar Nemzet - Kulcsár Anna
Felülvizsgálati kérelem érkezett a Legfelsőbb Bírósághoz
annak a csendőrnnyomozó főtörzsőrmesternek az
ügyében, akit 1959-ben halálra ítélték és kivégeztek,
mert részt vett „Ságvári Endre elvtárs nyomom
követésében, leleplezésében, elfogásában és
megölésében”. A kommunista vezető 1944. július 27-én
halt meg abban a tűzharcban, amelyet az elfogására
klvezényelt rendőrökkel és csendőrökkel folytatott egy
hűvösvölgyi cukrászdában.

Megtudtuk: a felülvizsgálati kérelmet Zétényi Zsolt
ügyvéd nyújtotta be Kristóf László volt csendőrnnyomozó
főtörzsőrmester testvérének megbízásából. Az ügyvéd
lapunknak elmondta: azt kéri, hogy a Legfelsőbb Bíróság
(LB) a hajdan halálra ítélt és kivégzett vádlottat mentse
fel, mert az ítélet jogsértő volt. Kristófit 1959
szeptemberében ítélte el a Budapesti Katonai Bíróság, s a
döntést az LB Katonai kollégiumának külön tanácsa
november 25-én helybenhagyta. A vád emberek
törvénytelen kivégzése által elkövetett háborús bűntett
volt. Az ítéletet november 30-án végrehajtották.

Ságvári halálának napján, 1944. július 27-én Cselényi
Antal rendőr-nyomozó, Kristóf László és Palotás Ferenc
csendőrnnyomozók arra kaptak utasítást, hogy Pétervári
János rendőr őrmester, gépkocsivezetővel illegalitásban
élő kommunistákat figyeljenek, kövessenek. Eközben
ismerték fel a mai Szép Ilona cukrászdában Ságvári
Endrét, aki egyik elvtársával találkozott. A telefonon
kapott parancsnak megfelelően mindkettejüket
megpróbálták őrizetbe venni. Ságvári színleg megadta
magát, kezét feltartotta, később azonban a táskájához
nyúlt és elővette fegyverét. Több lövést adott le, az
elfogásában részt vevő négy hatóságilag személy közül
hármát megsebesített. Egyikük, Pétervári János rendőr
őrmester a kórházban belehalt sérüléseibe. Kórházba
szállítás közben meghalt maga Ságvári is – őt Cselényi

Rövid hírek

13:51 Freedom
Ukrajna szabad

13:38 Alpesi sí-
Pärson győzött
Csehországban

13:34 Agyrázók
mlatt Adrianon:
három hétig pll

13:18 Cslzmár:
Elkerülhető a M
sztrájk – Berná
kormány Ismét
mellébeszél

13:14 Brüsszel
kétmillió euróra
büntetheti a MI

13:11 Megérke:
Budapest Alrho
vételára

12:49 Szakemb
ismertek el a G
Dénes-díjjakkal

12:45 Gyorsseg
Thaiföldre a Ma
Ökumenikus
Segélyszerveze

12:40 Az asztrc
szerint egy per
másodpercbe l

Mal rövidhírek
»

Álhír

Turistákkal játs
magyar válogat
Miamiban

Gyorskeres

Biztosan érdekelni fog. O lelo Ann

Képriport

12.16. 16:09

Tüntetés

Fotó

12.07. 17:25

A nap képe

12.06. 20:18

A nap képe

Ajánlók, kritikák

12.21. 15:56

Év végi koncertkörkép

12.21. 15:35

A Rokonokkal nyit január végén a filmszemle

12.20. 09:53

Grafikai biennálé anyaga az Iparművészetiben

Dokumentumok

12.22. 10:59 A történelmi egyházak karácsonyi üzenete

Antal rendőr nyomozó lövése találta el, már a cukrászda épületén kívül, Ságvári ugyanis kimenekült a helyiségből. Zétényi úgy véli: a jog szerint egyszerű őrizetbe vételről lett volna szó, amelyet parancsra teljesítettek. Ebből más alkalommal nem is lehetett volna büntetőeljárás – tette hozzá –, az eset csupán a sértett személye miatt vált bűnüggyé.

*

A Budapesti Katonai Bíróság Kristóf Lászlónak azt rótta fel, hogy „a vádlott 1944 nyarán részt vett Ságvári Endre elvtárs nyomán követésében, leleplezésében, elfogásában és megölésében”. Egy másik kitétel szerint figyelembe vették „Ságvári Endre elvtársnak, a munkásmozgalom mártírjának halála előidézésében tanúsított kiemelkedő szerepét”.

A korabeli terminológiával élve osztályharcos ítékezés zajlott. Történt mindez ráadásul 1959 őszén, abban az időben, amikor a hivatalos ideológia mindenekelőtt a régi uralkodó osztályt és a hatalmi tényezőket tette felelőssé az úgynevezett ellenforradalomért. Így vonták eljárás alá az 1944-ben történt események miatt Kristóf Lászlót és Palotás Ferencet – mindkettejüket halálra ítélve. Érdekes, hogy Palotást korábban életfogytiglani fegyházzal sújtották, de a megtorlás időszakában, 1956 után ismét elővették az ügyét: a büntetés halál lett. A Ságvárit halálosan megsebesítő Cselényi Antal külföldre menekült, és nem is tért vissza.

Zétényi Zsolt tíz oldalon át fejtette ki érveit az 1959-es ítélettel szemben. Lapunknak kiemelte: az ítélet a korabeli büntetőjogi szabályok szerint jogsértő, mert a két rendőr, illetve csendőr nem vett részt senkinek a törvénytelen kivégzésében. Ellenkezőleg: magatartásuk törvényes volt, hiszen a mindenkor jogszabályok mentesítik a felelősség alól a rendvédelmi szervezeteknek azon tagjait, akik hivatásukat teljesítik. A kivezényelt négy személynek kötelessége volt Ságvári őrizetbe vétele, hiszen a kommunista vezető háború idején az ország katonai erejének gyengítésére törekedett. Ezért kereste a hatóság. A kommunista ellenállásban részt vevők elfogására tett kísérlet – utólag – nem teszi büntethetővé az elfogásban közreműködőket azon az alapon, hogy utóbb kiderült: a vesztes oldalon álltak. A hajdani földalatti kommunista mozgalom emellett az új diktatúrát készítette elő, amely végül szintén megbukott – folytatta érvelését Zétényi Zsolt.

A régi ítélet felülvizsgálata mellett szól az ügyvéd szerint az is, hogy a katona, a rendőr mindenkor parancsra cselekszik. Ha nem lépi túl jogszabályban megállapított hatáskörét, s nem teljesíti túl a rábízott feladatot, nem vonható felelősségre. A felülvizsgálati kérelem – a csendőrség 1927-es szolgálati és szervezeti utasítását a mai rendőrségi törvénnyel egybevetve – arra a konklúzióra jut, hogy vészhelyzetben vagy az intézkedés elől menekülő személyek támadó magatartását észlve, illetve saját maga és társai védelmében a hatóság embere jogosult, sőt köteles a fegyverét használni.

Az ügyvéd végül visszatér kiindulópontjához, és rögzíti: „Az utolsó polgári államrendszer erőszakszervezetének tagjait szívesen büntették volna ellenforradalmi bűncselekményekért, mivel azonban erre a vádlottak nem adtak okot, kénytelenek voltak elővenni a régi bűnököt.

Jack's corn

12.21. 08:56

Sztálin az ember majom keresztel kísérletezett

12.16. 07:27

Az oroszok egy leírással maguk térképéről

Szavazás

Szerkesztőségünk kérdése:

Ön magyar szerkesztésnek tartja a hosszas viták után megszületett az Unió 2007 és 2010 közötti keretköltségvetését?

☐ Igen, mert a

utolsó pillana sikerült egym eurót kiharcol Magyarországnak

☐ Nem, mert a luxemburgi já kedvezőbb le Magyarországnak eurót vesztes

☐ Nem érdekel.

meghírdetés

• korábbi szavazás ismétlődik

Fórum

12.21. 14:05 A Mazsihisz levele Magyar Bálinthoz

Labdarúgás

Bajnokok Ligája
UEFA-kupa
Magyar bajnokság

A nap gondolata

12.22. 00:05
Elmélkedésre...
Thornton Wilder gondolata

Jegyzet

12.18. 07:30
Letaglózva, felpörgetve
A tévé műsoráról – Lőcsei Gabriella jegyzete ➡

12.17. 17:20
„...egeret szültek”
Keresztes Lajos jegyzete ➡

Csütörtök: felhős

1956-os arcképcsarnok

08.18. 00:03
'56 arcai – Nagy Alajos ➡

Szolgáltatások

ELŐFIZETŐI KÁRTYA

Ez volt az eljárás alá vont személyek legfőbb vétke, vélt társadalomra veszélyességük egyszerűen múltbeli közhatalmi státusukban rejtett.”
Zétényi úgy véli: amennyiben a kérelem sikerre vezet, és a Legfelsőbb Bíróság felmenti a hajdan elítélt törzsőrmestert, a Legfőbb Ügyészségnek meg kell fontolnia, nem kezdeményezi-e a szintén halálra ítélt vádlott-társ felmentését.

Koncepció nélkül. Ungváry Krisztián történész az Élet és Irodalom ez év augusztus 5-i számában a Ságvári-ügy kapcsán a következőket írta: „Ságvári személye elválaszthatatlan azoktól a gyilkosságoktól, amelyeket nevében és nevével követtek el. Halála 1945 után azonnal politikummá és több perben is justizmord forrásává vált. Az illegális kommunista párt túlélői érthető módon szerették volna felelősségre vonni azokat a rendőröket és csendőröket, akik 1945 előtt kihallgatásaikon és kínzásaikban részt vettek. Sokan részben ezért léptek be a politikai rendőrség, a későbbi ÁVH soraiba. Itt kezdettől fogva ugyanazokat a módszereket használták, mint az őket korábban kihallgatók. Lényeges különbség volt azonban, hogy a Horthy-rendszer rendvédelmének nem volt szüksége preconcepció gyártására ahhoz, hogy a kommunistákat üldözze, míg a kommunisták számára a folyamatos koncepciógyártás határozta meg a felelősségre vonást, amelynek során ugyanazt a büntetést kapta bűnös és ártatlan. Erre példa a Ságvári-ügy is.”

Cikk küldése | Szóljon hozzá a fórumban | Nyomtatási verzió

- Gazdaság
Megszületet Európai Unió 201...
- MNO Törzsas:
Hochdeutsch Oberdeutsch Mittelddeutsch
- MNO Törzsas:
Karácsonyo:
- Belpolitika
Ságvári End baloldali hő:
- Belpolitika
A Gyurcsány bukása
- Belpolitika
Húszmillió: a Financial T
- Feliratkozás
Feliratkozás Malatesta ki
- Belpolitika
Bayer Zsolt

Népszerű ci

Az elmúlt 10 na legnépszerűbb c

- Gyurcsány vé konfliktust vizio térségben (1616)
- Bajnokok Lig
- A női kézilabd programja (119)
- Kocsi Ilona ci mondata (11909)
- Nőügyi miat kényszerül távo uniós biztos? (1
- Mégis merén London mellett (11283)
- „Kovács Lás mindekinek hazudott” (1119)
- Az oroszok e leisszák maguka térképről (1064)
- Az ombudsm birtokháborítás villa fényképezé
- UEFA-kupa (E

Őnök nézté

Minden idők legnépszerűbb c
Bejelentkezé

Zoltan and Katalin Korossy

From: vitéz nemesTassányi József J.P. [v.jzsef@lycos.com]
Sent: Saturday, December 31, 2005 7:02 PM
To: vitéz Szendrő Péter (E-mail)
Cc: Lt. Col. Ságvári Pál (E-mail)
Subject: FW: 2005.12.31.

Kedves Péter!

Nemtudom, hogy tudtok-e róla a =örménetről. BUE. JózsiT.

Jogosan lőtték le Ságvárit?

Felülvizsgálati kérelem az intézkedő =sendőrnnyomozó ügyében

2005. december 22. 9:33

Magyar Nemzet - Kulcsár Anna =SPAN class=person>

Felülvizsgálati kérelem érkezett a Legfelsőbb Bírósághoz annak a csendőrnnyomozó főtörzsőrmesternek az ügyében, akit 1959-ben halálra ítélték és kivégeztek, mert részt vett =#8222;Ságvári Endre elvtárs nyomon követésében, leleplezésében, elfogásában és =egölésében". A kommunista vezető 1944. július 27-én halt meg abban a tűzharcban, amelyet az elfogására kivezényelt rendőrökkel és csendőrökkel folytatott egy =űvösvölgyi cukrászdában.

Megtudtuk: a felülvizsgálati kérelmet =étényi Zsolt ügyvéd nyújtotta be Kristóf László volt =sendőrnnyomozó főtörzsőrmester testvérének megbízásából. Az ügyvéd lapunknak elmondta: azt kéri, hogy a Legfelsőbb Bíróság (LB) a hajdan halálra ítélt és kivégzett vádlottat mentse fel, mert az ítélet jogsértő volt. Kristóft 1959 szeptemberében ítélte el a Budapesti Katonai Bíróság, s a döntést =z LB katonai kollégiumának különtanácsa november 25-én =elybenhagyta. A vád emberek törvénytelen kivégzése által elkövetett háborús bűntett volt. Az ítéletet november 30-án végrehajtották.

Ságvári =alálának napján, 1944. július 27-én Cselényi Antal rendőr- nyomozó, Kristóf =ászló és Palotás Ferenc csendőrnnyomozók arra kaptak utasítást, hogy =étervári János rendőr őrmester, gépkocsivezetővel illegalitásban élő =ommunistákat figyeljenek, kövessenek. Eközben ismerték fel a mai Szép Ilona =ukrászdában Ságvári Endrét, aki egyik elvtársával találkozott. A telefonon =apott parancsnak megfelelően mindkettejüket megpróbálták őrizetbe venni. Ságvári színleg megadta magát, kezét feltartotta, később azonban a fákájához nyúlt és elővette fegyverét. Több lövést adott le, az elfogásában részt vevő négy hatósági személy közül hármat megsebesített. Egyikük, Pétervári János rendőr őrmester a kórházban belehalt sérüléseibe. =órházba szállítás közben meghalt maga Ságvári is – őt Cselényi Antal =endőr nyomozó lövése találta el, már a cukrászda épületén kívül, Ságvári ugyanis kimenekült a helyiségből.

Zétényi úgy véli: a jog szerint egyszerű őrizetbe vételről lett volna szó, amelyet parancsra teljesítettek. Ebből más =lkalommal nem is lehetett volna büntetőeljárás – tette hozzá =#8211;,, az eset csupán a sértett személye miatt vált bűnüggyé.

*

A Budapesti Katonai Bíróság Kristóf Lászlónak azt rótta fel, hogy „a vádlott 1944 =nyarán részt vett Ságvári Endre elvtárs nyomon követésében, leleplezésében, elfogásában és megölésében”. Egy másik kitétel szerint figyelembe vették „Ságvári Endre elvtársnak, a munkásmozgalom mártírjának halála =őidőzésében tanúsított kiemelkedő szerepét”.

A korabeli terminológiával =Eszve osztályharcos ítélezés zajlott. Történt mindez ráadásul 1959 =Eszén, abban az időben, amikor a hivatalos ideológia mindenekelőtt a régi uralkodó =osztályt és a hatalmi tényezőket tette felelőssé az úgynevezett ellenforradalomért. Így vonták eljárás alá az 1944-ben történt

események =iatt Kristóf Lászlót és Palotás Ferencet – mindkettejüket halálra ítélve: =Erdő, hogy Palotást korábban életfogytiglani fegyházzal sújtották, de a =egtorlás időszakában, 1956 után ismét elővették az ügyét: a büntetés =alál lett. A Ságvárit halálosan megsebesítő Cselényi Antal külföldre menekült, és nem is tért vissza.

Zétényi Zsolt tíz oldalon át fejtette ki =Ervait az 1959-es ítélettel szemben. Lapunknak kiemelte: az ítélet a korabeli büntetőjogi szabályok szerint jogsértő, mert a két rendőr, illetve csendőr nem vett részt senkinek a törvénytelen kivégzésében. =Ilenkezőleg: magatartásuk törvényes volt, hiszen a mindenkori jogszabályok mentesítik a felelősség alól a rendvédelmi szervezeteknek azon tagjait, akik =ivatásukat teljesítik. A kivезényelt négy személynek kötelessége volt Ságvári őrizetbe vétele, hiszen a kommunista vezető háború =dején az ország katonai erejének gyengítésére törekedett. Ezért kereste a hatóság. A kommunista ellenállásban részt vevők elfogására tett =ísérlet – utólag – nem teszi büntethetővé az elfogásban =özreműködőket azon az alapon, hogy utóbb kiderült: a vesztes oldalon álltak. A hajdani =oldalatti kommunista mozgalom emellett az új diktatúrát készítette elő, amely végül szintén megbukott – folytatta érvelését Zétényi Zsolt.

A régi ítélet felülvizsgálata mellett szól az ügyvéd szerint az is, hogy a katona, a rendőr mindenkor parancsra cselekszik. Ha nem lépi túl =ogszabályban megállapított hatáskörét, s nem teljesíti túl a =ábízott feladatot, nem vonható felelősségre. A felülvizsgálati kérelem =1927-es; a csendőrség 1927-es szolgálati és szervezeti utasítását a mai rendőrségi =örvénnyel egybevetve – arra a konklúzióra jut, hogy vészhelyzetben vagy az =ntézkedés elől menekülő személyek támadó magatartását észelve, illetve saját maga és társai védelmében a hatóság embere jogosult, sőt köteles a fegyverét használni. Az ügyvéd végül visszatért =indulópontjához, és rögzíti: „Az utolsó polgári államrendszer erőszakszervezetének =agjait szívesen büntették volna ellenforradalmi bűncselekményekért, mivel azonban erre a vádlottak nem adtak okot, kénytelenek voltak elővenni a =égi bűnöket. Ez volt az eljárás alá vont személyek legfőbb vétke, =élt társadalomra veszélyességük egyszerűen múltbeli közhatalmi =átusukban rejtett.”

Zétényi úgy véli: amennyiben a =érelem sikerre vezet, és a Legfelsőbb Bíróság felmenti a hajdan elítélt =örzsörmestert, a Legfőbb Ügyészségnek meg kell fontolnia, nem kezdeményezi-e a =zintén halálra ítélt vádlott-társ felmentését.

Koncepció =élkül. Ungváry Krisztián történész az Élet és Irodalom ez év augusztus 5-i =zámában a Ságvári-ügy kapcsán a következőket írta: „Ságvári személye =lválaszthatatlan azoktól a gyilkosságoktól, amelyeket nevében és nevével követtek el. Halála 1945 után azonnal politikummá és több perben is justizmord =orrásává vált. Az illegális kommunista párt túlélői érthető módon szerették volna felelősségre vonni azokat a rendőröket és csendőröket, akik 1945 előtt kihallgatásaikon és kínzásaikban részt vettek. Sokan =észben ezért léptek be a politikai rendőrség, a későbbi ÁVH soraiba. Itt kezdettől fogva ugyanazokat a módszereket használták, mint az őket =orábban kihallgatók. Lényeges különbség volt azonban, hogy a Horthy-rendszer rendvédelmének nem volt szüksége prekonceptió gyártására ahhoz, hogy a =ommunistákat üldözze, míg a kommunisták számára a folyamatos =oncepciógyártás határozta meg a felelősségre vonást, amelynek során ugyanazt a büntetést kapta bűnös és ártatlan. Erre példa a Ságvári-ügy is.”

Zoltan and Katalin Korossy

From: Szendrő Péter [magyarcsendor@citromail.hu]
Sent: Thursday, February 02, 2006 7:17 AM
To: zoltan@korossy.org
Follow Up Flag: Follow up
Flag Status: Flagged

Kedves Zoltán!

A magyar történelemben volt egy olyan eset, hogy a budai "Szép Ilonka" cukrászdába kiküldtek egy csendőrökből és rendőrből álló járőrt Ságvári Endre letartóztatására, aki háborús statáriális helyzet ellenére illegálisan kommunista szervezkedést végzett és katonaszökevény is volt. / a kommunista és a nyilas párt is be volt tiltva/ Nevezett személy a járőrre fegyvert rántott, lövöldözött és az egyik csendőrt megsebesítette, aki a kórházban belehalt a sérülésbe. Erre a másik lelőtte Ságvárit. Nos ezt a csendőrt 1959-ben felakasztották, azért, mert a kommunisták szerint ez a köztörvényes bűnöző - bár ezt még hivatalosan nem mondták ki- a mai komcsi vezetőink szerint a munkásmozgalom mártírja.

Zétényi dr-t a felakasztott csendőr bajtárs rokona kérte meg, hogy ügyében a felakasztásához vezető jogi procedúrát vizsgálják felül és az ítélet törvénytelségét állapítsák meg. Ez ugyan csak erkölcsi elégtétel lehet, de az ítélet precedenst teremthet más kivégzett vagy meghurcolt csendőrök ügyében is.

Igy például korábban sor került Jány Gusztáv és Szombathelyi Ferenc ügyében is a halálos ítéletük, ill.

Szombathelyi esetében a jugóknak való kiadatás törvénytelségének kimondására, ami az életüket ugyan nem adhatja vissza, de az erkölcsi elégtétel is fontos dolog. Ha érdekel Zétényi beadványáról a többi részlet is, megküldöm Neked az erről szóló újságcikket, de a beadványról az esetről a M.Cs következő számában tervezek írni.

Az e-mail címet köszönöm.

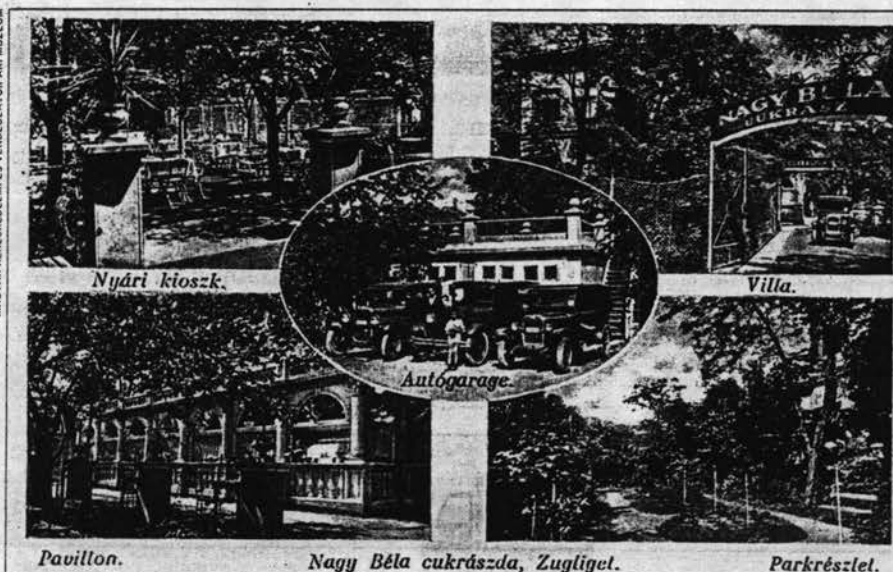
Üdvözlettel:Péter

Hírkereső.hu - Mindig friss hírek, toplisták, sztárpletykák. A legfontosabb 70 hírforrás közel 2.500 cikke naponta!
Ha egy lapon akarsz mindent áttekinteni [KLIKK IDE!](#)

EGY REHABILITÁLT CSENDŐR SORSA

Vétkes áldozatok

A csendőrség rehabilitálásaként értékelték sokan, és a közvéleményben heves indulatokat váltott ki, hogy a Legfelsőbb Bíróság március elején 47 év után posztumusz felmentette a Ságvári Endre egyik gyilkosaként halálra ítélt csendőrt. A legkevesebb szó azonban magáról az 1950-es évek végi koncepció eljárásról esett.

Ságvári Endre lelövésének helyszíne egy békebeli levelezőlapon.
Szabályzat vagy morál?

„Ismerted-e ezt a »csirkefogót«?» – kérdezte 1958 januárjában egy ebéd utáni poharazgatáskor a mezőhegyesi állami méntelep vezetője, s ujjával az ebédlő falán lévő, munkásmozgalmi vértanúkat ábrázoló fényképek egyikére mutatott. Szerencsétlenségére azonban nem kebelbeli barátot, hanem a „Lovas István” fedőnevet viselő s megbízatása szerint ellenségeket fürkésző besúgót kérdezett Ságvári Endréről. Az ügynök jelentése január 14-én már tartótisztjének, Boros Dezső századosnak az asztalán feküdt, s ő korántsem a legfeljebb izgatásnak minősíthető cselekmény miatt tartotta „operatív szempontból értékes” és azonnali intézkedést kívánónak a jelentést, hanem azért, mert a gyanútlanul beszélgető azt is „elmondta, hogy Ságvárit az ő sógora lötte agyon Budán, egy cukrászdában, aki abban az időben egy nyomozó csendőr volt. Elmondotta még, hogy sokat kellett neki bujkálnia, mert köröztek, és mindaddig nagyon nehezen tudott

boldogulni, míg hamis papírokkal személyi igazolványhoz nem tudott jutni.”

Az ügynöki füles a legjobb pillanatban érkezett, mivelhogy a Magyar Szocialista Munkáspárt politikai bizottsága (pb) épp egy hónappal előtte, 1957 decemberében tekintette át „büntetőpolitikánk egyes kérdéseit”, s róttta meg a bűnüldöző szerveket azért, mert „sok esetben minőségi munka helyett mennyiségi munkát végeznek”. Ez lefordítva azt jelentette, hogy az 1956 novembere és 1957 decembere között halálra ítélték osztályhelyzete nem illeszkedett a politikai elvárásokhoz. A 75 ellenforradalmárként kivégzett között ugyanis mutatónak sem akadt olyan, aki a „Horthy-fasiszta rendszer képviselője” lett volna. Éppen ezért a szóban forgó pb-határozat azt az iránymutatást adta, hogy „szerveink az osztályidegen elemekkel szemben is kérlelhetetlen vasszigorral lépjenek fel”.

A csendőrség hivatásos állománya természetesen került be az osztályidegenek kategóriájába. Mi több, a forradalom után a Belügyminisztériumban külön alosztály foglalkozott azzal, hogy az egykori kakastollasokat „kapcsolatba hozzák az 1956-os eseményekkel, hidat teremtsve a feltételezett 56-os bűnök és a 11 évvel korábbi háborús és népellenes bűncselekmények között” – tudható meg Kovács Zoltán András történész 2001-ben megjelent, a csendőrök 1945 utáni történetét felvázoló tanulmányából. Kovács szerint a forradalmat követő években 282 csendőrt vontak eljárás alá, 66-ot bíróság elé állítottak, és 19-et ki is végeztek. Más, egyáltalán nem mellékes kérdés, hogy jó néhány perbe fogott valóban részese volt az 1945 előtti kegyetlenkedéseknek. Mindazonáltal az eredeti cél, a hídteremtés – az e részleg élére kinevezett Hollós Ervin alezredes minden igyekezete ellenére – nem járt sikerrel. Ezt már a vizsgálat korai szakaszában előrevetítette egy belső használatra készített – ma az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárában található – összefoglaló: „A csendőrök és detektívek kategóriája úgy látta, hogy az ellenforradalmi események közvetlen zavaros helyzetében még nem jött el az ő idejük, s így várták, hogy később a helyzet tisztázódása után használják fel a kedvező körülményeket.”

A hídteremtéssel egyébként a véletlenül horogra akadt Kristóf László esetében is megpróbálkoztak. Az akkor 47 éves, földműves foglalkozású téesztagot a fentebb már idézett ügynöki jelentés kézhezvétele után 11 nappal vették őrizetbe Békéscsabán. Elfogásakor Kristóf ellenállást tanúsított, rövid időre sikerült is faképnél hagynia a rendőröket, másodszorra azonban nem tudott túljárni az eszközön, lábát löve fogták el. Kihallgatásain nem tagadta, hogy részt vett Ságvári Endre megfigyelésében és 1944. július 27-ei letartóztatási kísérletében, amelynek során a Budakeszi úti Nagy-féle cukrászda előtt Ságvári a lövöldözésben életét vesztette. A periratok bizonyossága szerint Kristóf a majd két esztendeig tartó nyomozás és a bírósági tárgyalások során mindvégig azt hajtogatta, hogy ő és má-

A munkásmozgalom
mártírjainak
újrateremtése
1946-ban, illetve
Kristóf László
a háború idején.
Nem aknázza ki a
kádári propaganda

sik három társa a csendőrök számára kötelező szolgálati szabályzat szerint járt el. Ezen túl pedig azt vallotta, mivel nem volt fegyvere, ő csak dulakodott a pisztolyt rántó és őt a combján megsebesítő Ságvárral, a halálos lövést Cselényi Antal detektív adta le. Kristóf mindvégig tagadta azt is, hogy a csendőrségen zajló vallatásokban és kínzásokban – amelyek-

ről tudomása volt ugyan – tevőlegesen részt vett volna.

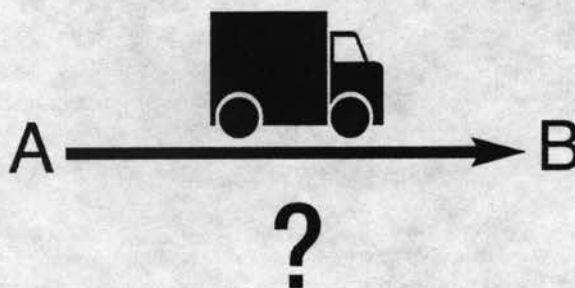
Ellenforradalmi tevékenységének feltárásán túl az is szerepelt az 1958. február 7-ei vizsgálati tervben (amely fogdaügynök bevetését is előírta), hogy a kihallgatók vizsgálják fel Kristóf 1945 utáni tevékenységét. Erre a szokásosnál is nagyobb súlyt fektettek, mivel neve, szerepe már 1948-

ban felmerült abban a perben, amelyben Ságvári meggyilkolásáért életfogytiglani börtönbüntetésre ítélték Palotás Ferenc csendőr törzsőrmestert és – Nyugatra távozása miatt csak távollétében – a már említett Cselényi Antalt. Kristófit viszont azért nem vonták eljárás alá, mert a belügyi nyilvántartások szerint nem élt. A Alkotás utcai kórház, ahol combműtétet

**TRUCK
EXPO**

**május
18-21.**

**HUNGEXPO
BUDAPESTI
VÁSÁRKÖZPONT**

Ön tudja a megoldást?

Elindul egy teherautó A pontból B pontba. Pontosan leszállítja a rábízott árut, épen és sértetlenül. A megrendelő elégedett. A szállító elégedett, és újabb megrendeléseket kap. Kérdés: MI a fuvarozó titka? Ha tudja a választ, ossza meg másokkal is!

Kiállítóként legyen Ön is ott a TRUCK-EXPON, a nemzetközi haszongépjármű és fuvarozási szakkiállításán!

- Közúti nagyhaszongépjárművek • Felépítmény • Alkatrész
- Buszok • Üzem- és kenőanyagok • Fuvarozás • Csomagszállítás
- Kikötők • Szolgáltatások

Bővebb információ: HUNGEXPO Zrt. (TRUCK-EXPO projekt)
Budapest X., Albertirsai u. 10.
Levél cím: 1441 Budapest, Pf. 44
Tel.: 1/263-6885, 1/263-6884, 1/263-6203, fax: 1/263-6086
www.truckexpo.hu; e-mail: truckexpo@hungexpo.hu

Az INDUSTRIA Nemzetközi Ipari szakkiállítással, a Chemexpo és a Securex szakkiállításokkal egyidőben.

50% VOLÁNBUSZ kedvezmény

 hungexpo

vel ápolták, 1944 őszén azt követően érte bombatámadás, hogy Kristófot egy másik kórházba szállították át, kórlapja viszont még nyilvántartásban maradt.

Ezt az adminisztratív tévedést használta ki a csendőr, valamint azt a nevére még 1943-ban kiállított hamisított szakszervezeti igazolványt, melyet a tatai bányában való szervezkedés kiszaglászása céljából kapott. 1945 után nem jelentkezett a csendőrök számára kötelezően előírt különleges igazolóbizottságnál, amely – Kaiser Ferenc történész kutatása szerint – az ideiglenes nemzeti kormány által feloszlott és testületileg felelőssé tett csendőrség tagjainak 95 százalékát nem igazolta. Az 1944-ben Békéscsabára nőült Kristóf a 25 kilométerre lévő faluba, Köröstarcsára jelentkezett be, kishaszonbérbe vett 8 hold földet, és rizst termesztett. 1950-ben feleségével együtt visszaköltözött Békéscsabára, majd 1956-ban belépett a téeszbe. „Csendőr voltáról 1955-ig senki nem tudott, akkor szólt csak el magát” – vallotta tanúkihallgatásakor a téesz elnöke, de mivel az idő tájt más események foglalkoztatták az embereket, a hír fölött napirendre tértek.

1958 januárjában, Kristóf után néhány nappal ismét letartóztatták – az előző ítéletéből feltételeken szabadult – Palotás Ferencet, hogy a tervek szerint közös perben ítéljék el őket, ám ebből nem lett semmi. 1959. február 1-jén ugyanis Korom Mihály, a vizsgálati osztály vezetője (későbbi igazságügy-miniszter) a Legfőbb Ügyészség politikai osztályának címzett átiratában már azt jelezte, hogy Kristófot „a többi csendőrnemzővel együtt kívánjuk bíróság elé állítani”. A zárt, szigorúan titkos minősítést kapó első- és másodfokú tárgyalásra 1959 őszén került sor; 12 vádlott-társából Kristóf csak Palotást ismerte. Az egybekapcsolásra Ungváry Krisztián egy 2005-ös, az Élet és Irodalomban megjelent írása szerint azért került sor, hogy Kristóf tevékenységét összemoshassák „a szadista kínzásokkal megalapozottan vádolható csendőrök” ügyével is. A Mátyás Miklós hadbíró által jegyzett ítélet indoklásában valóban a törvénytelen vallatási módszerekkel egy bekezdésben szerepelt az, hogy „egyes hazafiak kézzel kerítése fegyverhasználat közepette valósult meg”. Ugyanitt úgy fogalmazott, hogy noha Kristóf kínzásokban való részvétele „nem nyert bizonyítást”, de tudomással bírt arról, hogy az általa leplezett, illetve elfogott személyekre milyen tortúra vár. Ezért minősült a másodfokon

A Ságvári-vita

A Ságvári Endrét 1944 júliusában leterítő nyomozók nem háborús bűnösök, hanem szolgálatukat teljesítő hatósági közegek voltak – mondta ki a Legfelsőbb Bíróság (LB) Kónya István vezette öttagú tanácsa ez év március eleji jogerős ítéletében. E verdikt előzménye, hogy Zétényi Zsolt ügyvéd – korábban országgyűlési képviselő, ma a Nemzeti Jogvédő Alapítvány kuratóriumának elnöke – felülvizsgálati indítványt nyújtott be az 1959-ben „emberek törvénytelen megkínzása és kivégzése” indoklással halálra ítélt és kivégzett Kristóf László csendőr törzsrőrmester családjának képviselőjében. Szóbeli indoklásában az LB eljáró tanácsának elnöke kifejtette: nem volt feladatuk „történelmi események értékelése és megítélése”, ezért az elkövetéskor és az elbíráláskor hatályos jogszabályokra voltak csak tekintettel. Az 1921-es, az állam- és társadalmi rend hatályosabb védelméről szóló törvény, valamint az 1941-es csendőri szolgálati utasítás alapján minősítették jogszérűnek a Ságvári halálához vezető hatósági intézkedést. Mindez – tette hozzá a tanácselnök – „nem befolyásolja azt, hogy Ságvári Endre helytállása elvbarátainak megbecsülését, tiszteletét válthatta ki, és emberi bátorsága kétségbevonhatatlan”.

Az ítélet nyomán ismét politikai, ideológiai, történelmi, jogi és morális viták kereszttüzébe került Ságvári Endre 1944-es halála, illetve történelmi szerepe. Meggyilkolták, tűzharcban esett el, vagy engedetlen állampolgárként maga okozta önnön végzetét; az antifasiszta ellenállás bátor harcosa volt, aki „legalább lőtt”, moszkovita kommunista vagy éppenséggel terrorista? – sörjáltak a kérdések az ügy kapcsán. Ezen túl pedig olyan témák kerültek (ismét) előtérbe, mint például mi az antifasiszta minimum, vagy hogy mennyire tekinthető jogállamnak Magyarország 1944. március 19-e után, legitimálhatta-e Horthy Miklós kormányzó a kialakult helyzetet azzal, hogy német nyomásra miniszterelnökké nevezte ki Sztójay Dömét, akinek a bábkormányza idején a magyar igazgatás – köztük, kiemelt szerepet játszva, a magyar csendőrség – az úgynevezett hatályos törvények alapján bevagonírozott, majd kiszolgáltatott Németor-

Hollós Ervin az emléktáblánál.
„Konceptiós vonások”

szágnak mintegy félmillió, zsidóként megbélyegzett magyar állampolgárt.

Ságvári posztumusz (bár persze közvetett) elítélésének és az 1946-ban megalapított második magyar köztársasággal való kontinuitás megszakításának minősítette az LB ítéletét Tamás Gáspár Miklós. A Nagy Imre Társaság budapesti szervezetének elnöke, Donáth Ferenc pedig úgy vélekedett, hogy „az elévülésre való hivatkozás az ország nemzetközi kötelezettségvállalásának megsértése” volt. Ságvárit hősnak nevezte, jogilag mégis egyetértett a csendőr felmentésével. Bárándy Péter volt igazságügy-miniszter, arra a paradoxonra is ráirányítva a figyelmet, hogy ugyanebben az ügyben más ítéletet kellett volna hozni, ha Magyarországon olyan szervezett ellenállás lett volna, mint például Varsóban.

A kemény hangú sajtóvitával és az LB ítélete elleni aláírásgyűjtéssel párhuzamosan a MIÉP-pel együtt menetelő Jobbik Magyarországért mozgalom az ítéletre hivatkozva rögvest fekete fóliával ragasztotta le a Budakeszi úti Ságvári-emléktáblát, követelve annak mielőbbi eltávolítását is. Néhány nappal később ugyanitt a Munkáspárt és a Magyar Ellenállók és Antifasiszták Szövetsége tartott szolidaritási és tiltakozó demonstrációt. Ezen Hollós Ervin mint Ságvári egykori küzdőtársa mondott beszédet, nem ejtve szót arról, hogy az 1950-es évek végén ő vezette a Belügyminisztérium azon osztályát, amelynek tevékenysége nyomán került sor a volt csendőrökkel szemben lefolytatott, az LB mostani értékelése szerint „konceptiós vonások” is mutató eljárásra.

ítélkező Ledényi Ferenc hadbíró ítélete szerint is halálbüntetéssel megtorlandó bűnnek „Ságvári Endre elvtárs megöletése” Kristóf, illetve Palotás „közreműködése közepette”.

Történészek által még megválaszolatlan az a kérdés, hogy „Ságvári gyilkosainak” halálra ítéletét s egyáltalán: a csendőrpereket miért nem próbálta meg kiaknázni a kádári propaganda, például részletes tudósításokat adva a perekről. 1958-ban a fi-

gyelmes olvasó mindössze Az utolsó felvonás című történelmi riportkötet egyik lábjegyzetéből értesülhetett a két csendőr elfogásáról, s arról az „új ismeretlen” – egyébiránt a periratokban sem szereplő – epizódról, mellyel a négyszerzős kötet kívánta jellemezni Kristóf elvetemültségét. Eszerint ő még átlőtt combbal is „oda-kúszott” a haldokló Ságvárihoz, hátha az utolsó vallatás során még kiszed belőle valami értékeset.

MURÁNYI GÁBOR

GÉSALEGENDÁRIUMOK

Pillangó kisasszonyok?

Vajon egyszerű kéjő-e a gésa? Ismét föllángolt az évszázados vita a lapunk megjelenésével egy időben a hazai mozikba kerülő Egy gésa emlékiratai című, Oscar-díjra méltatott mozifilm kapcsán.

Donald Rumsfeld fehér házi kabinetfőnök egy klotói gésával 1974-ben.
„A szex csak azután jön”

„Mi az ördögöt csináltál tegnap este a banketten? A királyi pár váratlanul külön lakosztályban töltötte az éjszakát, és emiatt a tervezettnél több biztonsági őrre volt szükség” – hántha Mineko Iwasaki szemére a japán főudvarmester II. Erzsébet királynő és férje, Fülöp herceg hivatalos látogatásakor 1975-ben. Pedig kora legfelkapottabb gésája nem tett mást, mint az angol királyi pár tiszteletére rendezett vacsorán Fülöp herceg kérésére hosszasan társalkodott vele – olvasható a kérdőre vont hölgynek A gésák gésája című, magyarul három évvel ezelőtt megjelent önéletrajzában. De nem csak az angol királynő féltékenységi jelenete kapcsán érezte úgy az azóta visszavonult Iwasaki, hogy

tiszta vizet kell öntenie a pohárba a Nyugaton az egzotikus kurtizán szerepskatulyájába kényszerített gésákkal kapcsolatban. Ő volt ugyanis a fő informátora az Egy gésa emlékiratai című, az amerikai Arthur Golden által 1997-ben publikált könyvnek – amelynek filmváltozata az idén három Oscar-díjat is kapott –, és igazán csak felháborította szakmájának ott megjelenített „elnagyolt és szentimentális” képe (a mozi távol-keleti kritikájáról lásd Indulatos emlékiratok című írásunkat). A Japánban egykor sztáretet élő gésa a „félreértések” miatt perelt is, ám 2003-ban végül peren kívül megegyezett Goldennel. „Némiképp megbocsátható, hogy az amerikai író hamis képet festett a gésákról, ugyanis

a japánok többsége sem ismeri világukat – mondja Kawaguchi Judit, több mint tíz éve Japánban élő riporter, hozzátéve, hogy az általában a vacsorát kellemesebbé a gésák által vezetett mulatozást ma is csak a felső tízezer tagjai, politikusok, sikeres üzletemberek engedhetik meg maguknak.

Golden egyébként csak ráerősített a Japánon kívül általánosan elterjedt sztereotípiára, miszerint a gésák egyfajta luxuskultúrához tartoznak, a szerelmi életet felsőfokon élvező csábhölgyek lennének. „A prostituátnál a szex a lényeg, a gésánál a művészi-intellektuális rafinéria, és a szex csak azután jön, ha jön egyáltalán, ami csakis az ő döntésétől függ” – mutatta ki a fontossági sorrendben kiütözhető különbséget a HVG-nek válaszolva a Tokió melletti Kandó Nemzetközi Tanulmányok Egyetemén tanító Hidasi Judit japanológus, hozzátéve: mai formáját az 1820-as évekre elnyert szakma hagyományának lényege, hogy a vendég esztétikai igényeit a gésa a japán tradíciók, a tánc, a zene, az öltözködés és a kulinária felhasználásával elégítse ki. Az élmény mindenekelőtt vizuális: a japán cégvezetők éves fizetésének összegét elérő árú kimonóikkal, az idealizált fehér bőrt megjelenítő arcfestékükkel, szakmai előmenetelük arányában, egyre kevésbé díszes hajviseletükkel a gésák a japánok fogás szerint egyben műalkotások. A legfőbb szexepiljük a kimonó szabása által szabadon hagyott, fehérre festett nyakszirtjük, melyet egy festetlen, a W betűre emlékeztető minta ékesít. Mindezeket a hitelességhez elengedhetetlen, hogy ismerjék és gyakorolják az igen bonyolult japán etikettet. A gésa – mint neve (művész) is mutatja – előadó is: ennek megfelelő feltétel az ősi japán húros hangszer, a shamisen művészi megszólaltatása és a hagyományos táncok ismerete is, akárcsak néhány óráig tartó mulatozások során a hangulat oldására bevetett – ámbar a nyugatiakat inkább zavarba hozó – gyermekjátékoké, mely utóbbiak – John Gallagher Egy gésa című, magyarul tavaly megjelent könyve szerint – legfeljebb bizalmaskodóvá, de nem forróvá teszik a hangulatot.

A prostitúció és a gésalét összekeverés

a 19. század végére nyúlik vissza, amikor Nyugaton egyre inkább divatba jött Japán és ennek nyomán a művészetben kialakult a japanizmus. A gésák ennek keretében mindig is a könnyűvérű európai nők voltak egy kategóriában: ezt sugallja Giacomo Puccini olasz zeneszerző 1904-ben bemutatott operája, az egyébként az elhagyott szerelmes gésa pártján álló Pillangó

Történelem nélkül

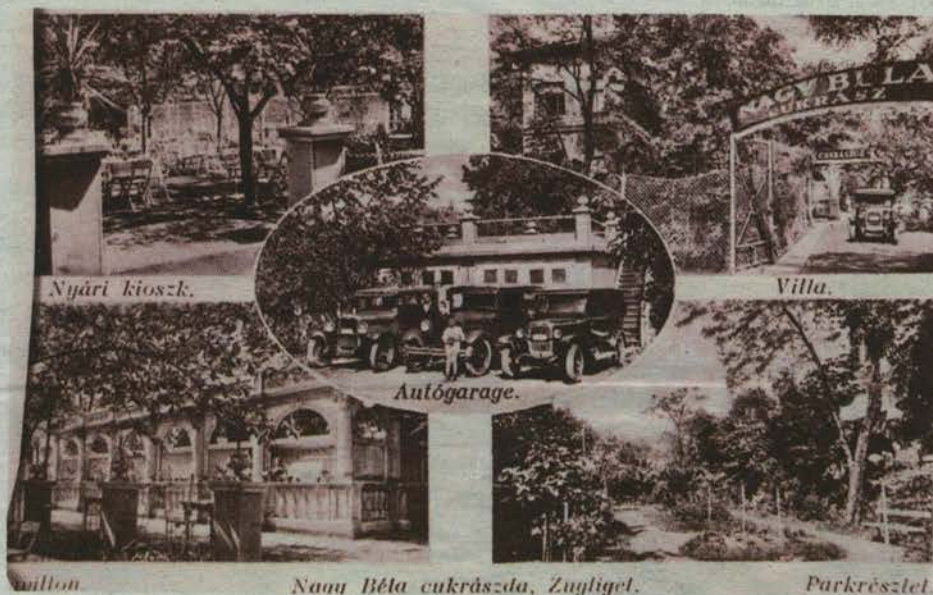
A Remíz étterem előtörténete sokakat izgat, sokan megemlékeznek róla, de nagyon keveseket érdekel maga a hely; az egykori kies, parkos budai azilum, Nagy Béla cukrászdája. Kezdjük hát ezzel.

A boldogult BSZKRT kimúlt viszonylata, a legendás 44-es villamos igen nagy utat bejárva idáig közlekedett: az állatkert elől indult, a Hermína úton át a Thököly úton végigmenve jutott a Keleti pályaudvarig, ahonnan a Rákóczi úton és az Erzsébet hídon keresztül érte el a budai körutat, azaz az Attila utat. A Széll Kálmán (ma Moszkva) teret érintve azután az Olasz (ma Szilágyi Erzsébet) fasoron át jutott el a Szépilona kocsisínhez. Így nemcsak környékbeliek, hanem — egy-egy kellemes vasárnap délután reményében — pestiek is frekváltak a cukrászdát.

Meglehetősen terjedelmes intézménye volt Nagy Bélának. Nemcsak egy presszókávélúdláb vagy málnaszörp-krémes kaliberrő ambuláns cuki volt, hanem egy emeletes főépületből, egy igen komoly klasszicizáló architektúrát felmutató árkdos pavilonból, parkból és szeparatív nyári kioszkból álló együttes várta a nagyobb számú vendégsereget. Sőt! Külön autógarage fogadta a gépesítve érkezőket.

A cukrászda megvalósította a budai úri közönség délnémet eredetű álmát: a vasárnap ebéd utáni cukrászadalátogatást, a süti melletti kávézást.

Szinte sorsszerű, hogy éppen ebben az idillben történt az az eset, ami a hely 1945 utáni történetét alapvetően meghatározta: itt lőtték le Ságvári Endrét. Nem árt ezt tudatosítani, mivel a mai napig sokan a szomszédos és éppen most megszüntetett Szépilona vendéglőről hiszik, hogy helyszíne volt az 1944. július 27-i eseménynek. Mint ismeretes, Ságvári azon a kellemes nyári délutánon ezt az elegáns budai cukrászdát választotta találkahelyül, itt, a „nyári kioszk” részleg leghátsó asztalánál telepedett le egy elvtársával. Csendőrnymozók vették körül: aktatáskáját elvették, társát pedig éppen megkötözni készültek. Ságvári

magához rántotta aktatáskáját, és az abban lévő revolverből tüzet nyitott mind a négy hatósági közegre, majd futásnak eredt. A csendőrök egyike, bár csakúgy, mint társai, megsebesült, üldözőbe vette és mivel az ajtóban egy BSZKRT-alkalmazott és egy katona elgáncsolta a menekülőt, lelőtte.

Vélhetően kevesen tudják, hogy a „Nagy Béla cukrászdája” utódintézményét miért hívták Ifjúsági presszónak, és miért nem egyszerűen Ságvári cukrászdnak. A kerületben volt már ugyanis egy Ságvári-liget, így az itt meggyilkolt kommunista csak áttelelesen, tevékenysége fő irányára, az ifjúság nevelése ügyére utalva lehetett emlékeztetni. No és persze a kertben felállított emlékművével és az újjáalakított, szocreálosi-

tott kapupillérbe illesztett emléktáblával.

A rendszerváltás újabb fordulatot hozott, de a hely, mintha átok ülne rajta, továbbra is lenyomata történelmünknek. A jól szituált felső középosztály részére nyitott étterem kisöpört mindent, ami a történelemre általában és a hely történetére in concreto utalhatna. Az emlékművet eltávolították, az egykori elegáns kerti pavilon lerobbant állapotban háttérdiszletté avanzsált, a szintén málladozó főépület föld feletti részeiben gigantikus konyházemet, toalettet és irodákat alakítottak ki, az egykori virágzó és elegáns park helyén pedig átláthatatlan bódéépítményekkel fedték be a fél kerthe-lyiséget.

P. VENDELIN

Akárhová is visz az étvágy mostanában, a történelmi múlt árnyai, mint hívatlan vendégek, galád módon megtelepednek az asztalunknál. Hát nem! Eddig és nem tovább! A történelemkönyv megsárgult lapjai és a hozzájuk tapadó napi aktualitások többé ne lógjanak a levesünkbe! Különösen, ha az a leves oly sűrű és ízletes, mint a Remíz francia hagymalevese! De még ki sem mondtuk, hogy spare ribs, máris benne vagyunk a kerülni kívánt történelemben, igaz, ezúttal egy hamisítatlanul békebeli történetben. Egy konyhai sztoriban, amely úgy 15 éve esett meg itt, nem messze az asztalunktól. Nem, nem a Remízben találták fel a lávakövnön való sütögetést, de itt tálták fel e honban először a lávaburgonyával kísért spare ribst, mellyel kétségtelenül műfajt teremtettek (vagy legalábbis honosítottak) a kora kilencvenes évek magyar konyhakultúrájában. És a Remízben felszolgált spare ribs — szemben a rendszerváltás megannyi ígéretével — nem holmi múlt szeszélynek, pillanatnyi hangulatjavító intézkedésnek bizonyult. Itt hódít ma is, és a látálon felszolgált egyéb más sülték mezőnyében is övé az elsőség. Asztaltársaságunk egyes hangjai ugyan a ropogós libacomb csoportosága mellett tüntetnek (külön kiemelve a párolt káposzta világszínvonalát), de mit tudnak ők a világ dolgairól?! Jó, jó, az addig rendben van, hogy a libának is kijár a pontszerző hely, de a spare ribs elsőségéből nem engedünk! Nem és nem! Heves a vita, de azért mégiscsak jobb, ha az effélékről és nem szobor- és emlékhelyügyekről szól a nyáresti diskurzus. Libacombvonalon sem ismerünk tréfát, de azért egy gasztróasszó mégsem gerjeszt gyilkos indulatokat. Ha kedvenc falatjaink védelmében sikerült is kijönnünk a sodrunkból, a Remíz somlói galuskája (és az utána következő szilvalekváros Havelka) minden nézetkülönbséget elsímít. Bárcsak így működne minden a Remíz kerítésén túl is...

G. VENDELIN

Még mindig nem ért véget a Ságvári-ügy

Az ártatlanul kivégzett Kristóf László csendőr törzsőrmester rokonai kártérítést követelnek a halálos ítéletet hozó bíróságtól

FOLYTATÁS AZ 1. OLDALRÓL >

A felmentő ítélet szerint Kristóf László nem valósította meg az emberek törvénytelen kivégzésével elkövetett háborús bűntettét. Megalapozatlan volt az a vád is, amely szerint a csendőr törvénytelen kínzásokban vett volna részt. Kristóf feladata ugyanis hajdan az volt, hogy beépüljön az illegális mozgalmakba és leleplezze az akkori jogsértő cselekményeket. A csendőr törzsőrmester elítélésével és kivégzésével a keresetlevél szerint a bíróságok megsértették Kristóf jogát az élethez, az emberi méltósághoz, a becsülethez és a jó hírnévhez. Kristóf László jogainak megsértése miatt sérült özvegyének és testvérének az emberi méltósághoz, a becsülethez és a jó hírnévhez fűződő személyiségi joga is. A családtagok számos hátrányt szenvedtek el amiatt, mert egy kivégzett háborús bűnös hozzátartozóiként tartotta őket számon szűkebb és tágabb környezetük.

Kristóf Lászlót 1959-ben, az 1956-os megtorlás részeként 12 másik csendőr- és rendőrnemzővel együtt ítélte el a bíróság. Úgynevezett ellenforradalmi vétükük nem volt, hanem a régi hatalmi struktúrában elfoglalt helyük miatt vonták őket felelősségre.

Kristófra és egyik társára, Palotás Ferencre Ságvári Endre megölése miatt rótták ki a halálos ítéletet.

Az ismert esemény, Ságvári és a nyomozók tűzharca 1944. július 27-én zajlott le. A hét éve illegálisan élő kommunista vezető ezen a napon a Nagy-cukrárszdban, a jelenlegi Szép Ilona preszóban találkozott egyik elvtársával. Kristóf László csendőr törzsőrmester, Palotás Ferenc csendőrnemző, Cselényi Antal rendőrdetektív és Pétervári János rendőr őrmester azt kapta feladatuk, hogy vegye őrizetbe a körözött Ságvárit. Az LB 2006-os ítélete szerint az akció mindaddig szabályszerűen zajlott, míg Ságvári a táskájából elő nem rántotta fegyverét. Az illegális pártmunkás lövöldözni kezdett, s három hatósági embert megsebesített. Kristóft comblovas érte, az őrmester ezzel ártalmatlanná vált. A menekülő Ságvári Cselényi Antal az épületen kívül adta le a halálos lövést. Cselényi külföldre menekült és nem is jött haza. A tűzharcban – Ságvárihoz hasonlóan a kórházba szállítás után – életét veszttette Pétervári János rendőr őrmester gépkocsivezető is.

Az LB felülvizsgálati tanácsának két évvel ezelőtt kihirdetett

felmentő ítélete szerint Kristóf nem vett részt Ságvári halálának előidézésében, a lövést leadó Cselényi Antal is a korabeli jogszabályok szerint járt el. A négy hatósági személynek ugyanis az állami és a társadalmi rend védelméről szóló 1921. évi III. törvény-cikk megsértése miatt kellett volna őrizetbe vennie Ságvárit. Ez a jogszabály – mint az ítélet rámutatott – a szélsőjobb és a szélsőbaloldali mozgalmak képviselőit egyaránt üldözte. A nyomozók fegyverhasználatát az ítélet szerint jogos volt. A hatósági személyek ugyanis a magyar királyi csendőrség és rendőrség szervezeti és szolgálati utasítása alapján kötelesek voltak tüzet nyitni, ha az intézkedést másként nem hajthatták végre, vagy az intézkedők élete és testi épsége veszélybe került. A jelenlegi rendőrségi törvény is így rendelkezik. A felülvizsgálatot elvégző büntetőtanács úgy találta, nem helytálló az 1959-es halálos ítéleteknek az a kitétele, hogy Ságvári mint ellenálló annak idején jogos védelmi helyzetben volt, a csendőrségnek pedig nem lett volna joga visszalőni. Ennek az elenkezője igaz: a nyomozók jogszzerűen jártak el a körözött személlyel szemben.

FOTÓ: ÉBERLING ANDRÁS

KULTUSZ ÉS KONCEPCIÓ. A Ságvári-ügy a 2006. évi felmentő ítélet után viták középpontjába került. Azt követően, hogy Hiller István, az MSZP korábbi elnöke egy korszak alkalmával kijelentette: büszkén vállalja a közösséget Ságvárral, a kommunista vezető kultusza újraéledt. A múlt héten, az 1944. július 27-i tűzharca emlékeztető fiatal baloldaliak tették hitet Ságvári mellett. A történész Ungváry Krisztián az Élet és Irodalom 2005. augusztus 5-i számában ugyanakkor a következőket írta: „Ságvári személye elválaszthatatlan azoktól a gyilkosságoktól, amelyeket nevében és nevével követtek el. Halála 1945 után azonnal politikummá és több perben justizmord forrásává vált. Az

illegális kommunista párt túlélője érthető módon szerették volna felelősségre vonni azokat a rendőröket és csendőröket, akik 1945 előtt kihallgatásukon és kínzásaikban részt vettek. Sokan részben ezért léptek be a politikai rendőrség, a későbbi ÁVH sorába. Itt kezdettől fogva ugyanazokat a módszereket használták, mint az őket korábban kihallgatók. Lényeges különbség volt, hogy a Horthy-rendszer rendvédelmének nem volt szüksége prekonceptió gyártására ahhoz, hogy a kommunistákat üldözzék, míg a kommunisták számára a folyamatos koncepciógyártás hatarozta meg a felelősségre vonást, amelynek során ugyanazt a büntetést kapta bűnös és ártatlan.

KRISTÓF LÁSZLÓ

SÁGVÁRI-ÜGY
1944. 07. 27.

T. MAGYAR NEMZET 2005. 12. 22.

SZÍNES MAGYARORSZÁG

2006. március 7., kedd

6. oldal

Ságvári Endre halála miatt 1959-ben felakasztották, pedig a nyomozótársa lőtt meggyvenhét év után felmentették a kivégzett csendőrt

Minden vádpont alól felmentette a Legfelsőbb Bíróság a Ságvári Endre meggyilkolásával vádolt és ezért 1959-ben kivégzett csendőrt, Kristóf Lászlót. Unokahúga, Faragó Eszter kezdeményezte az ügy újratárgyalását.

Negyvenhét év telt el azóta, hogy elítélték és felakasztották Kristóf Lászlót. A

Ságvári Endrének elfogásakor a csendőrökre löve sem sikerült elmenekülnie

bíróság 1959-ben Ságvári Endre meggyilkolásában bűnösnek találta az egykori csendőrt. Kristóf 1944. július 27-én két társával meglátta Ságvári Endrét, a földalatti baloldali mozgalom vezetőjét egy budai cukrászdában. Parancsot kaptak letartóztatására. Amint felfedték magukat, Ságvári elővette a pisztolyát és az egyik csendőrre lőtt. Kristófot is eltalálta a combján, aki összeesett. Ságvárit egy másik csendőr, Palotás Ferenc lötte le.

Kristófot az eset után 14 évvel, 1958-ban vették őrizetbe. Felesége ma 87 éves.

– Örülök, hogy felmentették a nagybátyámat – mondta az ítélethirdetés után Faragó Eszter, aki hoz-

zátette, édesanyja, aki Kristóf László húga, elsírta magát a döntés után. – Laci az utolsó pillanatig ártatlannak vallotta magát. A börtönben búcsúlevelet írt, amit soha nem kaptunk meg. Névtelen sírba temették, nem tudjuk, hogy hol nyugszik. Az ügyvédünk, Zétényi Zsolt szerint az ítélettel 400 ezer forint automatikusan jár a családnak. Mivel az ügyet a Polgári jogi Alapítvány göngyöltette fel, ezzel az összeggel őket fogjuk támogatni.

Cs. R.

Dr. Zétényi Zsolt ügyvéd szerint az ítélet nyomán 400 ezer forint kárterítést is kap a család

Faragó Eszter (jobbra) lányával és férjével hallgatja az ítélethirdetést egykori csendőr nagybátyja ügyében

... azt, hogy a „nyílt utcán verik a magyarországi zsidókat”.

Mivel ilyen nyilatkozatot nem tett, ezért nem volt szükséges, hogy dr. Egri Oszkár a közlésért helyesbítést kérjen.

A megállapított jogsértésért az alperes sajnálkozását fejezi ki.

Fotók: Juhász Bea

Letakart Ságvári-emléktábla

MAGYAR NEMZET 2006. 03. 09.

Krausz Tamás: Az LB a fasiszta rezsimet legitimálta

Balczó Zoltán (MIÉP-Jobbik) bocsánatkérésre szólította fel Hiller Istvánt

FOTO: PÖRNCZI BALINT

A Legfelsőbb Bíróság (LB) a fasiszta rezsimet legitimálja a Ságvári Endre ellen intézkedő Kristóf László volt csendőrnagy felmentéséről hozott ítéletével – véli Krausz Tamás, az MSZP Baloldali Tömörülés platformjának alelnöke. A MIÉP-Jobbik fekete fóliával takarta le a csendőrökre tüzet nyitó Ságvári emléktábláját.

PÁL GÁBOR

Krausz Tamás szélsőbaloldali politikus katasztrofális döntésnek nevezte az LB határozatát – bár azt elismerte, hogy 1959-ben koncepció perben ítélték halálra Kristóf László csendőrnagyot. Hozzátette azonban, hogy Ságvári gyilkosainak felmentése abszurditás. Kritizálta az LB érvelését – mely szerint Kristóf tettét az elkövetéskor hatályban levő törvények alapján kell megítélni –, mert szerint a polgári demokratikus Ma-

gyarország semmilyen formában nem azonosulhat az akkori fasiszta jogrenddel. Krausz úgy véli, a bíróság felemelte a fasiszta rezsimet a demokrácia szintjére, ezért igen komoly mozgalom fog megszerveződni azért, hogy mindenképpen felülvizsgálják a döntést.

A MIÉP-Jobbik részéről tegnap Balczó Zoltán fekete fóliával takarta le a fővárosi Budakeszi úton található, szerinte „történelemhamisító” Ságvári-emléktáblát, egyúttal jelezte, kezdeményezi annak eltávolítását is. A Jobbik alelnöke fel-

sólította Hiller Istvánt, az MSZP elnökét, hogy kérjen bocsánatot az ártatlanul kivégzett Kristóf László rokonaitól, kezdeményezze ő is az emléktábla leszerelését, s történetesenként fejezze be történelemhamisító kísérleteit. Ismert, a pártelnök a Ságvárinak emléket állító helyen koszorúzott, s kijelentette: büszkén vállalják vele a közösséget.

A magát a csendőröknek színelő megadó, majd három csendőrt – egyiküket halálosan – megsebesítő kommunista Ságvárit végül lelőtte az egyik csendőr, de nem Kristóf. Utóbbi két társával együtt egy koncepció per után 1959-ben kivégezték. Balczó Zoltán a rendszerváltás kudarcának nevezte, hogy „egy rendőrgyilkosnak, egy embertelen eszméért küzdő terroristának” 2006-ban ilyen emléktáblája lehet.

J e l e n t é s

K r i s t ó f László és társai tárgyalásáról.

Budapest, 1959. szeptember 4.

A Budapesti Katonai Bíróság Mátyás tanácsa Kristóf László és társai ügyében megtartott tárgyaláson az alábbi terhelteket hallgatta ki.

Kristóf László volt csendőr törzsráda, mesterségesen betegeskedő,
Palotás Ferenc volt csendőr főtervező, mesterségesen betegeskedő,
Balassa Jenő volt csendőr törzsráda, mesterségesen betegeskedő,
Csontos András volt csendőr főtervező, mesterségesen betegeskedő vádlottakat.

Kristóf László fenntartotta a vizsgálat alatt tett vallomásait. Tagadta a verésekben való részvételét, valamint azt, hogy részt vett Ságvári Endre elvtárs meggyilkolásában. Vallotta továbbá, hogy nem nála volt a fegyver hanem Palotás Ferencnél, aki elejétől jelen volt a gyilkosság színhelyén.

Palotás Ferenc fenntartotta a vizsgálat alatt tett vallomásait, tagadta, hogy kommunistaellenes nyomozások során verésekbe vett részt Ságvári Endre elvtárs meggyilkolásával kapcsolatban terhelő vallomást tett Kristóf Lászlóra. Tagadta, hogy nála fegyver volt, vallotta, hogy a gyilkosság alkalmával Kristóf Lászlónál volt fegyver. Szembesítésük alkalmával egymással teljes ellentmondásba voltak.

Balassa Jenő fenntartotta vizsgálati vallomásait, tagadta, hogy kommunistaellenes nyomozások során bántalmazott.

Csontos András fenntartotta a vizsgálat alatti vallomásait, beismeri, hogy bántalmazott.

A tárgyalás 9 órától 17 óráig tartott. A mai napon a tárgyalás folytatódik a terheltek további kihallgatásával.

Chinyi

Turányi László
Turányi László r.szds.

Készült: 4. pld.

Nytsz: 173-1845

TÖRTÉNETI HIVATAL

0 - 11202

153

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bfv.X.I.185/2005/7.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a Budapesten, 2006. március hó 6. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t :

A háborús bűntett és más bűncselekmények miatt Kristóf László és társai ellen folyamatban volt büntető ügyben a Kristóf László I. rendű terhelt testvére által benyújtott felülvizsgálati indítvány elbírálása során a Budapesti Katonai Bíróság B.I. 065/1959. számú és a Legfelsőbb Bíróság Katf.Kt. 094/1959. számú ítéletét a Kristóf László I. rendű terheltre vonatkozó részében hatályon kívül helyezi.

Kristóf László I. rendű terheltet az emberek törvénytelen kivégzése által elkövetett háborús bűntett miatt emelt vád alól felmenti; az emberek törvénytelen megkínzása által elkövetett háborús bűntettként értékelt cselekményeket 4 rendbeli hivatali hatalommal visszaélés bűntettének minősíti, s az emiatt, valamint a fogolyszökés büntette és hatósági közeg elleni erőszak büntette miatt indított büntetőeljárást megszünteti.

A felülvizsgálati eljárás során felmerült 9000 /kilencezer/ forint bűnügyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

B.I.1972.01-06. XXV.évf.1-6.sz. 42.o.

Kristóf László törm. közp.nyo.oszt.be.-ja Budapesten rekedt. Más névre szóló nyo.igazolvá alapján új életet kezdett s eredeti nevén Halottá nyilvánította magát /Vác./ Egy barátjának fia, kinÁVJ-s sorkatona volt felje jelentette. Elmenekült és a Fertő tó környékén akart nyugatra jutni.

Tervei nem sikerültek, a nádasban erejét vesztve megtalálták és 1957-ben kivégezték.

Bfv.X.1.185/2005/7.szám

I n d o k o l á s

A Budapesti Katonai Bíróság az 1959. szeptember hó 12. napján kelt B.I.065/'1959. számú, illetve a Legfelsőbb Bíróság az 1959. november hó 25. napján kelt Katf.Kt.094/1959. számú ítéletével Kristóf László I. rendű terheltet emberek törvénytelen megkínzása és kivégzése által elkövetett háborús bűntettben, fogolyszökés bűntettében és hatósági közeg elleni erőszak bűntettében mondta ki bűnösnek, s ezért őt összbüntetésül halálbüntetésre és teljes vagyonelkobzásra ítélte.

A Kristóf László I. rendű terheltet érintően megállapított tényállás lényege a következő:

Kristóf László I. rendű terhelt 1935-ben kezdte meg csendőri szolgálatát. 1942-ben áthelyezték a budapesti központi csendőrparancsnokság törzsalosztályához, ahol csendőrnnyomozóként tevékenykedett, s mint ilyen, politikai ügyek nyomozásában vett részt. A feladatkörét általában ún. figyelések és rejtett nyomozási cselekmények elvégzése képezte, de közreműködött házkutatásokban is.

1942-ben és 1943-ban jelentősebb figyelő és felderítő feladatokat kapott. Hamis szakszervezeti igazolvány és csillás munkakört tanúsító hamis munkakönyv segítségével beépült a szakszervezeti mozgalomba és a munkások közé. Ennek körében kiépítette és irányította a csendőr-besúgó szervezeteket.

A tevékenysége eredményeként számos kommunista és velük rokonszenvező más személy ellen nyílt nyomozást rendeltek el. Ezeket a személyeket letartóztatták, őket beismerő vallomás kicsikarása érdekében embertelen sadizmussal megkínozták. Az nem volt megállapítható, hogy e kínzásokban Kristóf László I. rendű terhelt is részt vett, de tudta, hogy az általa felderített és nyílt nyomozás alá vont személyekkel mi fog történni. Az így eljárás alá vontak nagy része utóbb megsemmisítő táborba került.

Az I. rendű terhelt 1944. nyarán már nyílt nyomozásokban is tevékenykedett és ennek során közreműködött az elfogott személyek megkínzásában, így gumibotozásban és „villanyozásban”.

Bfv.X.1.185/2005/7.szám

Többek között aktív részese volt dr. Gáspár Ferenc, Kurucz István, Beke Lajos és Pintér Marianna kommunista hazafiak megkínzásának. Dr. Gáspár Ferenc és Pintér Marianna egészségi állapota a kínzás következtében megromlott.

- . - . - . -

1944. július 27-én Kristóf László I. rendű terhelte azt az utasítást kapta, hogy Cselényi Antal detektívvél, Palotás Ferenc XIII. rendű terhelte csendőrnnyomozóval és Pétervári rendőr őrmester gépkocsivezetővel együtt figyelje, illetve kövesse Sugár György illegális kommunistát.

A felsoroltak gépkocsin követték Sugár Györgyöt Nógrádverőcétől Budapestig. Itt Sugár György a kora délutáni órákban találkozott Szabados Lajossal, aki ugyancsak a baloldali mozgalom tagja volt.

Sugár és Szabados rövid idő eltelte után elváltak egymástól. Az I. rendű terhelte és társai ekkor Szabados Lajost követték, aki egy hűvösvölgyi cukrászdában találkozott Ságvári Endrével.

Cselényi Antal telefonon utasítást kért a felettesétől, aki arra utasította őket, hogy mind a két személyt azonnal vegyék őrizetbe. Palotás Ferencnek azonban kételyei voltak az utasítás helyességét illetően, s ezért ő is telefonált a feletteseinek, akik a korábbi utasítást megismételték.

Ezt követően került sor az intézkedésre.

A csoport tagjai csőre töltött pisztollyal beléptek a cukrászdába, s Cselényi Ságvári Endrét, Kristóf László I. rendű terhelte pedig Szabados Lajost igazoltatta.

Szabados Lajos nem tanúsított ellenállást, Ságvári Endre azonban „az ott keletkezett zűrzavarban” kivette a táskájából a pisztolyát és menekülni igyekezett. Kristóf László I. rendű terhelte Cselényi segítségére sietett, dulakodni kezdett Ságvári Endrével, akit a földre szorított. Ságvári Endre ekkor több lövést adott le, de lövöldözni kezdtek a nyomozók is. Egy lövés derékon találta az I. rendű terhelte, aki ekkor elengedte Ságvári Endrét, akinek az egyik lövése eltalálta a gépkocsivezetőt.

Bfv.X.1.185/2005/7.szám

Ságvári Endre akkor kimenekült a cukrászdából. Követte őt Cselényi Antal, aki végül lelőtte Ságvári Endrét.

A sebesültek kórházba kerültek, s ott Ságvári Endre és a rendőr gépkocsivezető meghalt.

Kristóf László I. rendű terhelt túlélte a sérülést.

1958. január 22-én Kristóf László békéscsabai lakásán megjelent Vasas György rendőrhadnagy egy rendőr gépkocsivezető társaságában. Igazoltatta az I. rendű terheltet, s közölte vele, hogy őrizetbe veszi és bekíséri a rendőrkapitányságra. Kristóf László ellenkezett, kijelentette, csak akkor megy be a rendőrségre, ha két tanú jelenlétében közlik vele az eljárás célját. A rendőrtiszt a gépkocsivezetőt segítségért küldte, s ismételten közölte Kristóf Lászlóval, hogy „őrizetben van”.

Pontosan meg nem határozható idő után Kristóf László hajlandó volt a rendőrrel tartani. Az utcán haladtak, amikor Kristóf László menekülést kísérelt meg. Beugrott egy ház kapuján és igyekezett a rendőrt kívül tartani. A rendőr azonban riasztó lövés leadása mellett bejutott a ház udvarára. Az I. rendű terhelt ekkor a rendőrré ugrott, igyekezett a pisztolyát elvenni. A földre rántotta a rendőrt. A dulakodás zajára a ház lakói kijöttek az udvarra, s az így keletkezett zűrzavart kihasználva Kristóf László elmenekült. Az volt a terve, hogy külföldre szökik. A riadóztatott karhatalmi egységek azonban körülvették, majd miután lábon lőtték, elfogták.

Az eljáró bíróságok az I. rendű terhelt ismertett cselekményeit a BHÖ 82. pontja e/ alpontjában meghatározott emberek törvénytelen megkínzása és kivégzése által elkövetett háborús bűntettnek, a BHÖ 218. §-a /1/ bekezdésében meghatározott fogolyszökés bűntettének és a BHÖ 96. §-a /2/ bekezdésében meghatározott hatósági közeg elleni erőszak bűntettének minősítették. /Bár a legutóbbi bűncselekmény esetében a törvényhely megjelölését elmulasztották./

Az ítéletek jogi indokolást - meglehetősen szűkösen - kizárólag a háborús bűntettekkel összefüggésben tartalmazznak az alábbiak szerint.

Bfv.X.1.185/2005/7.szám

A munkásmozgalom tagjai és más üldözöttek tisztában voltak azzal, hogy elfogásuk esetén durva bántalmazás, megkínzás, esetleg halál vár rájuk. Ezért esetleges fegyverhasználatuk jogos, igazságos ellenállás. Az ilyen magatartással szemben pedig törvénytelen a fegyveres fellépés /nevezetesen a rendőri fegyverhasználat/.

- . - . - . - . -

Magyar Ferencné sz. Kristóf Eszter Kristóf László I. rendű terhelt testvére nyújtott be felülvizsgálati indítványt az alapügyben eljáró bíróságok határozatai ellen.

Az indítványban kifejtettek lényege szerint törvénysértően, a korabeli büntető anyagi jogi rendelkezéseket megsértve állapították meg Kristóf László I. rendű terhelt bűnösségét a BHÖ 218. §-a /1/ bekezdése szerinti fogolyszökés büntetében.

Az I. rendű terhelt és társai a Ságvári Endre elfogása érdekében kifejtett tevékenységüket hivatali működésükből eredő kötelezettségüket ellátva, parancsra fejtették ki; a fegyverhasználatuk is jogszerű volt.

Az irányadó tényállásból nem állapítható meg, hogy a név szerint is megjelölt négy személy megkínzása „milyen súlyú, mértékű” volt, elért-e azt a szintet, amely szükséges a szóban levő háborús bűncselekmény megállapíthatóságához.

A fogolyszökés pedig azért nem róható az I. rendű terhelt terhére, mert nem volt szabályszerű őrizetben, ha pedig igen, akkor e tekintetben tévedésben volt.

Az utóbb benyújtott beadványban és a védő a nyilvános ülésen szóban kiterjesztette a felülvizsgálati indítványt. E szerint az I. rendű terhelt bűnösségének megállapítása a hatósági személy ellen elkövetett erőszak büntetében is törvénysértően történt, mivel az I. rendű terhelt e körben is - a büntethetőséget kizáró - tévedésben volt.

Az indítványozó a megtámadott határozat hatályon kívül helyezését és Kristóf László I. rendű terhelt felmentését indítványozta.

A Katonai Főügyészség a felülvizsgálati indítványban foglaltak egy részével egyetértett. Az átiratában és a

Bfv.X.1. 185/2005/7.szám

képviselője által a nyilvános ülésen kifejtettek szerint is az eljáró bíróságok téves következtetéssel állapították meg az I. rendű terhelt bűnösségét az emberek törvénytelen kivégzése által elkövetett háborús bűntettben. Ezen túl azonban - nézete szerint - a sérelmezett határozatok nem sértik a büntető anyagi jog korabeli rendelkezéseit és a halálbüntetés kiszabása sem vitatható alappal.

Mindezek alapján indítványozta, hogy a Legfelsőbb Bíróság az I. rendű terheltet az emberek törvénytelen kivégzése által elkövetett háborús bűntett miatt emelt vád alól mentse fel, egyebekben pedig az alapügyben hozott határozatokat hatályukban tartsa fenn. /Bf.VI.238/2005./

- -

A felülvizsgálati indítvány, részben eltérő okok alapján és más eredménnyel alapos az alábbiak szerint.

Előre kell bocsátani, hogy a felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslati eljárás, amelyben lényegesen szűkebb körű az érdemi vizsgálat lehetősége, mint a rendes jogorvoslati eljárásban.

A Be 405. és 406. §-a kimerítően felsorolja azokat az okokat, melyek alapján sor kerülhet a jogerős bírósági határozatok felülvizsgálatára.

A Be 420. §-a /1/ bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó.

Az adott ügyben ennek azért van hangsúlyozott jelentősége, mert - mint erre a felülvizsgálati indítvány helyesen utalt - a felülvizsgálat tárgyát képező ítéletek szerkesztéséből, egyes megfogalmazásaiból, a bizonyítékok értékelése és a jogi indokolás során írt okfejtésekből az eljárás koncepcióos vonásai egyértelműen felismerhetők.

A sérelmezett ítéletek ebből eredő hibái a felülvizsgálati eljárásban, az idézett törvényi rendelkezésekre tekintettel, nem küszöbölhetők ki. Ugyanebből az okból nem adtak alapot a felülvizsgálatra az indítványnak a tényállás egyes részleteit vitató érvei /pl. Kristóf László nem volt hatósági őrizetben 1958. január 22-én, amikor megszökött/.

Bfv.X.1. 185/2005/7.szám

A felülvizsgálat kereteit meghatározó további lényeges törvényi rendelkezés, mely szerint a felülvizsgálati indítványt a megtámadott határozatok meghozatala idején hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni. /Be 420. §-a /2/ bekezdése/

A felülvizsgálati indítvány abban a részében, mely szerint az eljáró bíróságok a büntető anyagi jogi rendelkezéseket megsértve állapították meg az I. rendű terhelt bűnösségét az emberek törvénytelen kivégzése által elkövetett háborús bűntettben teljes egészében alapos.

Ezt a bűncselekményt (BHÖ 82. pontja e/ alpontja - korábban 81/1945. /II. 5. / ME. sz. R. 11. pontja f/ alpontja -) az követte el, aki általában akár belföldön, akár külföldön felbujtója, tettese vagy részese volt emberek törvénytelen kivégzésének.

A korabeli ítélkezési gyakorlat egy ember megölését is e bűncselekmény körébe vonta, ha a törvényi tényállás további elemei hiánytalanul megvalósultak.

A háborús bűntettek megállapíthatósága szempontjából mindig vizsgálni kellett a célzatot, mert feltétlenül tényálláseleme a szóban levő bűncselekményeknek, hogy azokat a háborús célkitűzések érdekében, vagy azokkal kapcsolatban kövessék el.

Az I. rendű terheltnek a Ságvári Endrével szemben tett intézkedés során kifejtett magatartása több okból sem értékelhető bűncselekményként.

1/

Kristóf László I. rendű terhelt és a vele együtt intézkedő csendőrök mindenben a korabeli jogszabályoknak megfelelően, tehát nem „törvénytelenül” jártak el.

Ságvári Endre körözés alatt állt, az ellene indított eljárás alapját az 1921. évi III. tc. képezte.

A tc.1.§-a értelmében „aki az állam és társadalom rendjének erőszakos felforgatására vagy megsemmisítésére, különösen valamely társadalmi osztály kizárólagos uralmának erőszakos létesítésére irányuló mozgalmat vagy szervezkedést kezdeményez vagy vezet bűntettet követ el és öt évig terjedő fegyházzal büntetendő”.

Bfv.X.1.185/2005/7.szám

E rendelkezés alapján a korabeli államhatalom mind a baloldali, mind a jobboldali szélsőséges mozgalmakkal szemben eljár.

Kristóf László I. rendű terhel - a társaival együtt -ilyen jogszabályi háttéren nyugvó előjárói parancs alapján intézkedett. Az események helyszínén két ízben is telefonon megkeresték a felettesüket, aki határozottan megerősítette az utasítást: Ságvári Endrét és Szabados Lajost őrizetbe kell venni. Ebben a helyzetben a csendőrök eljárása az intézkedés során törvényes volt.

Vizsgálni kell: a csendőrök az ezt követő események során is betartották-e a rájuk, illetve eljárásukra vonatkozó előírásokat, rendelkezéseket, különös tekintettel arra, hogy fegyverhasználatra is sor került és az egyikük végül lelőtte Ságvári Endrét.

*Az irányadó tények szerint
intézkedésnek ellenszegült,
több lövést adott le, s
sérülést okozott.*

*Ságvári Endre a szabályszerű
lőfegyvert vett elő és azzal
az egyik csendőrnek halálos*

A csendőrök fegyverhasználati jogát a „Szervezeti és Szolgálati Utasítás a Magyar Királyi Csendőrség számára” szabályozta. Ennek 49. §-a 330. pontja értelmében a szolgálatban álló csendőr a fegyverét jogosult mindenki ellen használni, aki őt tettelesen megtámadja, vagy támadással veszélyesen fenyegeti.

*Ugyanezen szabályzat szerint a szolgálatban álló csendőr
köteles a fegyverét használni*

- *ha másnak közvetlenül, jogtalanul és súlyosan veszélyeztetett életét, testi épségét, személyes szabadságát vagy vagyonát másként megvédeni nem lehet,*
- *ha valaki a csendőrt szolgálati ténykedésében a fegyverhasználattal való fenyegetés dacára tettelesen akadályozza és az ellenszegülést másként megtörni nem lehet.*

Az 1932. évi XIII. te. 1. §-a /1/ bekezdése értelmében a rendőrség fegyverviselésre jogosult tagja vagy közege hivatásának jogszerű teljesítése közben fegyvert használni jogosult:

(4./pont)a súlyos bűncselekmény elkövetésével gyanúsított vagy emiatt elítélt olyan egyén kézre kerítése végett, akit

Bfv.X.1.185/2005/7.szám

el kell fogni, ha kézre kerítése fegyverhasználat nélkül nem látszik lehetségesnek.

Az irányadó tényállás szerint Kristóf László I. rendű terhelt fegyvert nem használt. A fentiek kifejtése azért szükséges, mert abból levonható, hogy az intézkedés egésze - a többi csendőr fegyverhasználatára is kiterjedően - szabályszerű, törvényes volt.

2./

Kristóf László I. rendű terhelt bűnösségének megállapítására e bűncselekmény miatt a büntető anyagi jog alapvető általános tételei szerint törvénysértően került

sor.

A szóban levő háborús büntett elkövetője az lehetett aki „felbujtója, tettese vagy részese volt emberek törvénytelen kivégzésének”.

A tényállás szerint amikor Cselényi Antal az utcán lelőtte Ságvári Endrét, Kristóf László a cukrászda padozatán feküdt sérülten. Az utcán történeteknek bármilyen „részese”, sőt észlelője sem volt.

A korabeli büntetőjogi szabály /1878. évi V. t c. / szerint tettes az, aki valamely törvényes tényálladék egészét vagy egy részét megvalósítja, vagy a bűncselekmény véghezvitele céljából büntetés alá eső előkészületi cselekményt visz végbe.

Az elbíráláskor hatályos 1950. évi LL. tv. /Btá./ 20. §-a /1/ bekezdése értelmében tettes az, aki a büntettnak a törvényben meghatározott tényállását egészben vagy részben megvalósítja.

A részesség két típusa a felbujtás és a bűnsegély.

A Btá. 20. §-a /2/ bekezdése szerint felbujtó az, aki mást bűncselekmény elkövetésére szándékosan rábír,

bűnsegéd pedig az /Btá.20. §-a /3/ bekezdése/ aki másnak a bűncselekmény elkövetéséhez szándékosan segítséget nyújt.

Az idézett törvényi rendelkezések alapján belátható, hogy Kristóf László tettese nem lehetett a Ságvári Endre lelövésével esetleg megvalósult bármely bűncselekménynek, de részese sem, mivel a felbujtónak a tettes szándékát

Bfv.X.1.185/2005/7.szám

kiváltó, a bűnsegédnek pedig legalább a tettes szándékát erősítő magatartást kell tanúsítania.

Összegezve az eddig leírtakat:

Kristóf László ez esetben megvalósított cselekménye - a többi eljáró csendőr esetleges felelősségétől függetlenül is - nem valósított meg bűncselekményt, elítélésére a büntető anyagi jogi rendelkezések megsértésével került sor.

A felülvizsgálati indítványnak az a része, mely szerint Kristóf László I. rendű terhelt további cselekményei nem bűncselekmények, téves. Ugyanakkor azonban leszögezhető, hogy az eljáró bíróságok a korabeli büntető anyagi jogi rendelkezéseket megsértve állapították meg a terhelt bűnösségét az emberek törvénytelen megkínzása által elkövetett háborús büntettségben, a fogolyszökés büntettségben és a hatósági közeg elleni erőszak büntettségben is.

Az irányadó tények szerint Kristóf László közelebbről meg nem határozott helyen és időben részt vett négy, név szerint is megnevezett személy bántalmazásában, kínzásában. A tényállás más részéből kiderül /12. oldal utolsó bekezdése/ hogy ezt - másokkal együtt vallomás kicsikarása érdekében tette.

Ezt a cselekményt az eljáró bíróságok tévesen minősítették a BHÖ 82. pontja el alpontja szerinti emberek törvénytelen megkínzása által elkövetett háborús büntettségnek.

A háborús büntettek - mint erről már volt szó - akkor valósultak meg, ha a cselekmény és a háborús célok közötti összefüggés kimutatható volt, azt a háborús célkitűzések érdekében vagy azokkal kapcsolatban követték el.

Az ítéletek indokolásából levonható, hogy a bántalmazott, megkínzott négy személy a baloldali mozgalom tagja volt, az eljárás alá vonásuk tehát nem volt mentes politikai jellegű megfontolásokról. A meglehetősen hézagos tényállás alapján azonban nem állapítható meg, hogy Kristóf László és társai magatartását háborús célkitűzések irányították.

Ez a cselekmény azonban bűncselekmény volt.

Bfv.X.1.185/2005/7.szám

Megvalósította ugyanis az 1878. évi te. /Csemegi Kódex/ 477. §-ában meghatározott hivatali hatalommal visszaélés büntetét, amelyet az a közhivatalnok követett el, aki azon célból, hogy vádlottól, tanútól vagy szakértőtől vallomást csikarjon ki, ezek valamelyike ellen bármily törvényellenes kényszereszközt alkalmaz vagy alkalmaztat /kényszervallatás/.

E bűncselekmény büntetési tétele öt évig terjedő börtönbüntetés volt.

A cselekmény téves jogi minősítése törvénysértő jogkövetkezményekre vezetett; az eljáró bíróságok nem vizsgálták meg, hogy e cselekmények büntethetősége az elbírálás idejére nem szűnt-e meg.

Az 1878. évi V. tc. 105. §-a 3. pontja értelmében az elévülés kizárja a bűnvádi eljárás megindítását, mégpedig öt év elteltével, ha a büntettre öt évi, vagy annál rövidebb tartamú szabadságvesztést ír elő a törvény. Hasonló rendelkezést tartalmaz az elbíráláskor hatályos Bt. 25. §-a b/ pontja, mely szerint az elévülés megszünteti az elkövető büntethetőségét egyéb - tíz évet meg nem haladó börtönnel büntetendő - bűntett esetében az arra megállapított szabadságvesztés legmagasabb tartamának megfelelő idő, de legalább három év elteltével. Megállapítható tehát az elkövetési időre /1944. nyara/ tekintettel, hogy Kristóf László büntethetősége e cselekmény miatt 1949. nyarán megszűnt.

A bíróságok akkor jártak volna el törvényesen, ha az e cselekmény miatt indított büntetőeljárást a korabeli Bp. /1951. évi III. törvény/ 175. §-a /3/ bekezdése a/ pontja alapján megszüntették volna.

A felülvizsgálati indítvány érvelésével szemben az eljáró bíróságok abban nem tévedtek, hogy megállapították: Kristóf László I. rendű terhelt elkövette a BHÖ 218. §-a /1/ bekezdésében meghatározott fogolyszökés büntetét és a BHÖ 96. §-a /2/ bekezdésében meghatározott hatósági közeg elleni erőszak büntetét.

Az irányadó - és a felülvizsgálati eljárásban nem vitatható - tények szerint Kristóf László I. rendű terhelt hatósági

Bfv.X.I.185/2005/7.szám

őrizetből szökött meg, és ennek sikere érdekében az intézkedő rendőrt bántalmazta.

A felülvizsgálati indítványban foglaltakkal szemben a büntethetőséget kizáró tévedés sem írható a javára.

A tényállás egyértelmű: a rendőr közölte vele, hogy őrizetbe veszi, és az sem kérdéses, hogy tudta, az intézkedő személy rendőr, tehát hatósági közeg /hivatalos személy/.

Az I. rendű terhelt bűnösségének kimondására - ennek ellenére - e körben is törvénysértően került sor.

Az eljáró bíróságok nem vizsgálták az eset körülményeit, súlyát, holott ez a korabeli jogszabályok és ítélkezési gyakorlat szerint sem volt mellőzhető.

A BHÖ 56. §-a előírta, hogy „ha az elkövetett büntett - az eset összes körülményeinek mérlegelése alapján - olyan csekély jelentőségűnek mutatkozik, hogy a törvény szerint alkalmazható legenyhébb büntetés is szükségtelen „.....” a bűnösség megállapítását és a büntetés kiszabását mellőzni kell”.

Kristóf László I. rendű terhelt a háború befejezése után beilleszkedett a társadalomba, jogkövető magatartást tanúsított. Kellő alappal vélhette, hogy tizennégy év eltelte után már nem vonják felelősségre - az általa egyébként jogszerűnek tartott - cselekményei miatt. Ebben a helyzetben került sor 1958-ban a rendőri intézkedésre. Tisztában volt azzal, - a már addig lezárt eljárások ismeretében - hogy a Ságvári Endre ellen fogatosított intézkedésben való részvétele miatt igen súlyos következményekre számíthat. Ezt figyelembe véve a magatartása: a menekülés és az annak sikere érdekében elkövetett cselekmény, a rendőr kisebb súlyú bántalmazása, ha bűncselekményt is valósított meg, olyan csekély súlyú, jelentőségű volt, hogy nem igényelte a bűnösség megállapítását és büntetés kiszabását.

Az e cselekmények miatt indított büntetőeljárást a Bp.175.§-a /3/ bekezdése d/ pontja alapján meg kellett volna szüntetni.

A Legfelsőbb Bíróság - a kifejtettekre tekintettel - a megtámadott határozatok Kristóf László I. rendű terhelte

Bfv.X.1.185/2005/7.szám

vonatkozó részét a Be 425. §-a alapján hatályon kívül helyezte és a Be 426. §-a /1/ bekezdése a/ pontja alapján maga hozott a törvénynek megfelelő határozatot.

Kristóf László I. rendű terheltet az emberek törvénytelen kivégzése által elkövetett háborús bűntett miatt emelt vád alól - bűncselekmény elkövetése hiányában - a Be 331. §-a /1/ bekezdése alapján felmentette,
a további bűncselekmények miatt indított büntetőeljárást pedig - a határozatban megjelölt jogszabályok alapján - megszüntette.

Az ügy sajátosságaira tekintettel le kell szögezni: a Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálata kizárólag a büntetőjogi megítélésre terjed ki és semmiben sem érintette az elbírálás tárgyát képező események történelmi, politikai értékelését. Ságvári Endre személyiségének, történelmi szerepének vizsgálata illetve méltatása nem a bíróságra, hanem a történészekre tartozik.

A bűnügyi költségekről szóló rendelkezés a Be 428. §-án alapul.

Budapest, 2006. március 6.

Dr. Kónya István s. k. a tanács elnöke, Dr. Édes Tamás s. k. előadó bíró, Dr. Akác József s. k. bíró, Dr. Horváth Ibolya s. k. bíró, Dr. Belegi József s. k. bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági tisztviselő
MTné

Tisztelt Lepcsényi Ur !

Levelét tegnap, azaz január 16-án megkaptam. Mivel én is a véméendi általános iskolában tanítok főfoglalkozásként, a polgármesteri munkát tiszteltből végzem, tanításom után azonnal intézkedni kezdtem. Még aznap sikerült több információt szerezni. Ma már teljesen tisztán kiviláglik, hogy valóban az Ön édesapja Lepcsényi Zsigmond Véménd községben csendőr pk. volt. Szerencsénkre községünkben vannak még élő tanúk, akik ezt a tényt bizonyítani tudják. Az egyik élő tanu Zimmer József, akitől minden nap hordtak reggelként tejet. A másik tanu Dr. Martos János volt körzeti orvos fia/Milter János/aki szinte az összes akkori csendőroket ma is felsorolja.

Zimmer József a szomszédságban lakott és jelenleg is ott lakik régi családi házukban. Ő még most is egy volt véméendi szolgálatos csanőrrel, illetve családjával van nagyon jó viszonyban. Neve a volt csendőrnek: Horváth János, lakik 8921 Zalaszentiván, Hunyadi ut. 26.

Ezenkívül van még egy élő tanu, személyes ismerős, aki akkor csak próbacsandőr volt, aki jelenleg külföldön él: Müller József.

Továbbá közlöm, hogy az Ön édesapját, mint csendőrparancsnokot tisztelték, becsülték, mert mindenkor a rend, a fegyelem és a pontosság embere volt. Bizonyítja ezt akkor, amikor Véménd községbe 1944. nov. 28-án érkeztek az orosz csapatok, előljáróik/felsőbb parancsra/egyenruhába öltözve és teljes felszerelésben a község központjában átadták magukat az orosz parancsnoknak. Innen orosz örok lekisérték a volt német utcában lévő kereszt elé, ahol hegyvereiket széttörték és onnan átkisérték Dunaszekcső község Dunapartjára és ott géppisztollyal az oroszok az ott felsorakoztatott fegyvertelen bajtársait vele a parancsnokkal együtt agyonlőtték. Egy sorozattal leterítették őket, de nem ellenőrizték a szerencsétleneket és így innen állítólag elmenekülni tudtak 3 hárman. Én személyesen is emlékszem egyes foszlányokra, mivel nagyapám Trábert János 1945-1947 községi bíró volt, természetesen én akkor még csak 10 éves voltam. Most kaptuk meg telefonon Dunaszekcső polgármester hivatal anyakönyvvezetőtől pontosan a tényt, hogy az anyakönyvben szerepel Lepcsényi Zsigmond véméendi lakos 47 éves, aki 1944. nov. 29 halt meg. Arra kértem a Dunaszekcső Anyakönyvi Hivatalt, hogy a véméendi polgármesteri hivatal részére egy halotti anyakönyvet, ill. másolatot küldjenek. Ezt a másolatát Önök^{nek} kért igazolással együtt elküldöm.

V é m é n d, 1992. jan. 17.

Maradok tisztelttel:

Trábert András

polgármester

Hatónai ügyben bejegyzmentes.

Bonrahelyháti község. 11

Házassági anyakönyvi kivonat.

A vőlegény		A menyasszony		A házasságkötési tanuk családi és utóneve, lakhelye	Házasságkötési kijelentések. Aláírás előtti esetleges megjegyzések. Aláírások.
családi és utóneve, állása (foglalkozása), vallása, életkora, lakhelye	szüleinek családi és utóneve	családi és utóneve, állása (foglalkozása), vallása, életkora, lakhelye	szüleinek családi és utóneve		
Lepcsényi Ujgmond m. kir. rendőrtörőrnagy mester. v. h. alk. nyúl. Temesvárad 1897 sept. 29 lak. Kővágyórsó	néhai Lepcsényi Imre néhai Császár Rózia	Gyenesé Julianna ref. szül. Bonrahelyháti 1910 máj 25 lak. Bonrahelyháti	néhai Gyenesé Pál Báns Julianna	Kroffly Gyula Bonrahelyháti Gyenesé Kálmán Bonrahelyháti	Acs Imre anyakönyvvezető mint polgári tisztviselő az itt nevezett és előtte együttesen jelenlévő házassulokat, miután azok előtte a két tanu jelenlétében személyesen külön-külön kijelentették, hogy egymással házasságot kötnek, a törvény értelmében házastársaknak nyilvánította. Kroffly Gyula és Lepcsényi Ujgmond szül. Gyenesé Kálmán Gyenesé Julianna és Acs Imre felvétel

Agos bejegyzések. Kiigazítások.

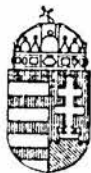
--	--

Bizonyítom, hogy ez a kivonat a Bonrahelyháti-i anyakönyvi kerület házassági anyakönyvével ^{szöveg szerinti} megegyez.

Kelt Bonrahelyháti, 1939 sept. 10

Acs Imre
anyakönyvvezető.

MAGYAR HONVÉDSÉG
HADTÖRTÉNELMI LEVÉLTÁR
1250 Budapest
Kapisztrán tér 2.
Telefon: 156-9522

4. számú példány

Nyt. szám: 44/2/1992/Lev.

Dr. Lepsányi Imre

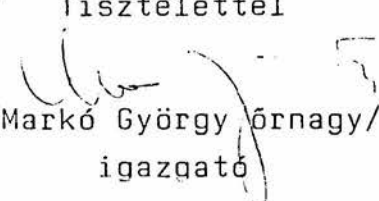
Zalaegerszeg

Tisztelt Doktor Úr!

Kérelmét - illetékességből - a Magyar Honvédség Központi Irattárához továbbítottam. Választ közvetlenül onnan kap.

Budapest, 1992. január 20.

Tisztelettel

/Markó György őrnagy/
igazgató

ad/

NYILATKOZAT

Alulírott Vörös Jánosné / szül: Oszterbauer Ilona, 1912. VIII.26./

Nagylengyel Dózsa utca 12. szám alatti lakos és Egyed Sándor

/ szül: 1903. VIII.31. / Nagylengyel, Dózsa utca 6. szám alatti

lakos büntetőjogi felelősségünk tudatában kijelentjük, hogy néhai

Lepsényi Zsigmond / szül: 1897. IX. 29. Nemesrádón, anyja neve:

Császár Rozália/ 1930 és 1933 közötti időszakban a nagylengyeli

Csendőrsön mint törzsőrmester Méhes József parancsnoksága ide-

jében teljesített szolgálatot.

A fenti időszakban is nagylengyeli lakosok voltunk és nevezettet
személyesen ismertük.

Ezen nyilatkozatunkat özv. Lepsényi Zsigmondné / szül: Gyenes

Julianna / nyugdíjának rendezéséhez adtuk.

Nagylengyel, 1992. február 7.

Vörös Jánosné

Vörös Jánosné
tanu

Egyed Sándor

.....
Egyed Sándor
tanu

Az aláírások valódiságát hivatalosan igazolom.

Nagylengyel, 1992. február 7.

Katona József
/ Katona József /
körjegyző

kir.pécsi IV.csendőrkerületi parancsnokság.

930-II.szám.

265.kt.1939.

S Z Á R M A Z Á S I I G A Z O L V Á N Y .

Az igazoló bizottság megállapítása szerint:

a./ L e p s é n y i Z s i g m o n d főtörzsőrmester,
aki Lepsényi Imre és Császár Rozália szülöktől 1897.évi szeptember
hó 29-én Nemesrádó helységben született és

b./ felesége, született G y e n c z e J u l i a n n a ,
aki Gyencze Pál és Bán Julianna szülöktől 1910.évi május hó 25-én
Csonkahegyhát helységben született,

nagyszülőikig bezárólag tiszta keresztény származásu.-

P é c s , 1943.október 11.

Kapiróshó József

201 /

T A N U N Y I L A T K O Z A T

Melyben alulirott tanuk a hamis tanuzás következményeire történő figyelmeztetés után, teljes felelősséggel kijelentjük, hogy

LEPCSÉNYI ZSIGMOND volt véméendi csendőrőrs parancsnokot és családját jól ismertük, tudomásunk van arról, hogy

1942.-től 1944 november 28.-ig

Véménd község csendőrőrsparancsnoka volt, tudomásunk van arról is, hogy 1944. november 28.-án az orosz csapatok bevonulásakor a véméendi csendőr állományt Véméndről - Dunaszekcsőre kísérték, a dunaszekcsői dunaparton sortűzzel agyonlőtték őket.

Dr. Martos János tanu abban az időben szüleivel a Véménd-i orvosi rendelőnél lakott, a csendőrlaktanya szomszédságában így az eseményekről tudott.

Zimmer József tanu szintén közel lakott a csendőrlaktanyához a Lepcsényi család Véménden tartózkodásuk idején naponta tőlük vették a tejet.

Tanu neve: Zimmer József
szül.helye: Véménd
szül. ideje: 1927 augusztus 5.
Lakóhelye: Véménd Vörösmarty u. 3.

Tanu neve: Dr. Martos János
szül.helye: ~~Véménd~~ Pécs
szül. ideje: 1927. március 20
Lakóhelye: Palotabozsok Kossuth u.

Zimmer József
tanu sajátkezű aláírása

Martos János
tanu sajátkezű aláírása

Igazolom, hogy a tanuk nyilatkozatukat előttem tették meg és előttem írták sajátkezűleg alá.
Véménd 1992. január 20.

Trábert András
Trábert András
polgármester

HASZONBÉRLETI SZERZŐDÉS

Mely egyrészről Horváth Endre Nagyberki lakos, Magyar Tudományos Akadémia alkalmazásában álló uradalmi intéző mint haszonbérbe adó, másrészről a mosdósi m.kir.csendőrőrs közigazdálkodása képviselőjében Lepsényi Zsigmond törzsőrmester őrsparancsnok h.mint haszonbérbe vevő között alulírott napon és helyen a következőkben kötöttetett.

1./Magyar Tudományos Akadémia nagyberki uradalma bérbe ad a mosdósi m.kir.csendőrőrs közigazdálkodásának Nagyberki község határában fekvő föld birtokából ~~1300~~ ³ katasztrális szántó földet tengeri termesztés céljára 1942. május hó 1 - 1942. november hó 1-ig ¹ mázsa buzáért.

2./Magyar Tudományos Akadémia nagyberki gazdasága mint haszonbérbe adó kötelezi magát, hogy a haszonbérbe adott ³ katasztrális hold földet a kellő időben fészántatja, a bérbe vevő által adott tengeri magot elvette-ti és a terményt ősszel a csendőrlaktanyába beszállítja.

3./A mosdósi m.kir.csendőrőrs közigazdálkodása a ³ katasztrális hold szántóföldet haszonbérbe veszi és kötelezi magát, hogy az 1 pontban kikötött ³ ~~egy~~ /mázsa buzát vagy annak pénzbeli egyenértékét az 1942. október 15-iki helybeli buza árának megfelelően, mint haszonbérleti összeget a Magyar Tudományos Akadémia nagyberki gazdaságának 1942. október 15-én, megfizeti, a bérbevett földet ~~magának~~ és vetés kivételével megmunkáltatja, a tengerit leszedeti, a tengeri szántást a bérbeadó rendelkezésére bocsátja. A bérbevevő a földet megművelni nem tartozik.

4./Per esetére alávetjük magunkat a kaposvári kir.járásbíróság illetékességének.

E szerződés a felek előtt felolvastatott, megmagyaráztatott és általunk mindenben elfogadtatván alulírott tanuk előtt sajátkezűleg aláíratott.

Mosdós, 1942. január 20.

Előtünk:

Magyar Tudományos Akadémia
gazdasági intézője

mint tanuk

bérbeadó.

A m.kir.mosdósi csendőrőrs közigazdálkodása mint haszonbérbevevő képviselőjében.

közigazdálkodás vezető.

Lenárt János

Szász Dániel

Lovos Ferenc

LOVASS ÁRDAB

KARPOZS

B.I. 1991. XLIV. 2. 11.

SZÜL. RIVASZTIGAT 1914.03.01.

SZÜNÖK. MISKOLC GH.

+ MÜNCHEN, 1991. 02.02. 77c

ELTÉRLETEN MUNKÁJA / HÉVES VH. /

ANJIA MARESSÉ LÁNY

LUKÁCS LAJOS CSÓ

MEDGYESEGHÁZA 1940²

LUKÁCS LAJOS CSÓ ESKÜVŐJE

ZSILINSKY ADAM

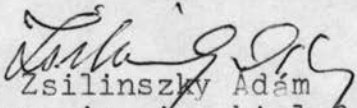

Zsilinsky Adam

Medgyesegyháza:Csendőresküvő kb 1940/41 ből.A pontos részleteket még ki kell nyomozni.A felső álló sorban baljól:Lipcsei András,Jánovszky Mátvás, a menyasszony Fabulya Mária és a vőlegény Lukács Lajos cs. tör. örm.továbbá Jánovszky András/Szlovákiába települt/ a kép szélén áll Oravecz Mátvás.

Ülő sorban balról ül Szudár Manyi,Fabulya Ica a későbbi Pilinszky János né/Bp.-n vannak eltemetve/ Szudár Juci.Az vőlegényről tudjuk,hogy kb 1991 ben Medgyesen halt meg.Sok üldöztetésnek volt kitéve,de dolgozhatott és életben hagyták.

Békéscsaba 1999 I.14

Zsilinszky Ádám
nv. is. ig. biol frjz.tanár
Medgyesegyházi helytört.kutató

MEDGYESEGHÁZA

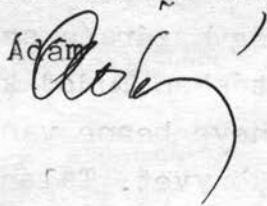
Kedves Gyurka!

LUGÁCS LAJOS

Először is elnézésedet kell kérnem, hogy ilyen soká jelentkezem. Kedves leveled nagyon meglepett és jó lett, de eddig nem volt időm arra, hogy egy pár sort írjak. Mostanában nagyon lelassult az életem, csak a munkám sok még. Szeretnék ugyan a végére érni, de mindig közbejön valami. Igaz, hogy elég sokat levelezek és sokat írok, de sok szervezni intézni való is akad. Pestre már régen nem jutok el. pedig szeretnék megismerni és meglátogatni. Mostanában a megyesi könyvem is ad munkát, mert sokan felkeresnek és kérnek utbaigazítást, hogy hogyan juthatnak hozzá. A napokban pl. Pozsonyba kellett két pld. amit csak úgy tudtam megoldani, hogy irtam a megyesegyházi önkormányzatnak és Ők tudták kielégíteni a kérését. Sajnos eddigi lelassulásom miatt nincs időm eljutni Medgyesegyházára/a szülőfalum/hogy segítsek nekik a terjesztésben. Tudod kinek a hozzátartozójának a képe vagy a neve benne van a könyvben az bizonyosan megveszi a könyvet. Talán majd Januárban már elmerek ~~xxxx~~ menni és akkor majd Pestre is ~~talán~~ eljutok. Mellékelten küldök egy esküvői fényképet, mert nem tudom, hogy ezt megküldem-e? Én akkoriban már tanítóképzés voltam és nem igen ismertem ezeket a fiatalokat. A esendő az Medgyesen van eltemetve ennyit tudok egyelőre róla.

A Csendőr Lukács Lajos volt és az esküvő kb 1939
40 ben került megtartásra. Amennyiben nem kaptál ilyen
képet úgy írd át és nyomban küldöm, mivel a képen lévő
két széken álló fiú még él ők ugyanis osztálytársaim
voltak és a leányokból is egy még úgy tudom él.

Sajnos akár hogy is keresem a hibát önmagamban a
munka mi még rám vár meglehetősen soknak bizonyul és
legalább a naggyját meg szeretném írni. il. csinálni.
Közben Canadától Szlovákiáig mindenütt van levelezési
kapcsolatom ismerősöm és bizony hetenkint legfeljebb
1-2 levélre van időm. És tudod délután mindig 1-2 órát
szunditok és pihenek másképpen nem is bírnám. Persze
ha Pestre eljutok akkor átvizsgálom a v. eladó anyagot is
viszek mert amit lehet pénzzé akarok tenni. Erre pedig
idő kell. Mi van Veled, hogy vagy, hogyan lehet hozzád el-
jutni? Úgy tudom a Moszvatértől kell feléd eljutnom.
Annak ellenére, hogy ha feljutok Pétre sokfelé kell el-
~~mennem~~
jutnom, de hátha mégis "utbaesnél". Addig is sok sok
barátsággal gondolok Rád és sok szeretettel üdvözl

Ádám

MAGYAR BÖLGÖZ. SAQA ZTSAG HETILAPJA

Postafiók : Budapest, Keleti Posta fiókbérlet 1-2-3

Makó József
Pálháza /Borsód m./

Válasz esetén kérjük _____ számra
hivatkozni

Br., 1957. IV. 17.

Az "őrizetes" napokra bért csak akkor lehet elszámolni, ha teljességgel bebizonyosodik, hogy az őrizetbevételének semmi alapja nem volt.

Üdvözlettel :

Wassong Gelpa

1956 X 20000 db — Petőfi ny. telepe — 4488

Csapattest	VIII. CSD. ker.	Bevonulás előtti utolsó lakóhelye (közs. megye)	Pálháza
Anyakönyvi lapszám	88	év, hó, nap	1916. VIII. 10.
Azonosság igazsága	0023. 16. 0015	Születési hely	Pálháza
Rendfokozat	polgár	járás	Gönci.
Foglalkozás	feldmives	megye (ország)	Csongrád
Családi- és utónév	Károlyi Zoltán	Vallás	ref.
Atya neve	Károly	himlő	
Születési helye	Pálháza	typhus	
Házastársának neve	/	cholera	

Kitöltés előtt szíveskedjék a kioldandó tájékoztatót elolvasni.

A feladó neve és lakáscíme: Makro Főzőf. Polihya Daria H. 1
68.

Ajánlott küldemény feladóvevénye

Cím: Polk Stefan Vincas AZ helyszö-
lenyomata

253. okv. Velký. Krtis

Rendered for the love of the

utca házszám

Ajánlási ragszám:

Utánvétel	Bérment. díj
-----------	--------------

Ft	f	Ft	f
		→	→

Külön szolgáltatások:

68.
A felvevő-
hivatal kelet-
Z. helygőz-
lenyomata

a felvevő
aláírása

Munkácsy
Kisbár 2870
Postafi útca. 10.

Agócs

19.

Pengesi György
Budapest
Budapesti út 49/c.

1021

Honti 2 határparttyázó század
parancsnokság.

(Kiállító parancsnokság stb. fejbélyegzője.)

A 611027 sorszám.

26

(a leszerelési jegy
nyilvántartásának folyószáma.)

Leszerelési jegy

Makó József r. ptkv.

részére,

aki a nemtényleges viszonyba helyeztetett (visszahelyeztetett).

Lakóhelye:

Pálháza

község.

Uváll Satoraljai hely

város.

Magyar

vármegye.

Magyar

ország.

Kelt Breggy palánk 1945. évi. június hó 30. n.

[Signature]
parancsnok (tönök).

Személyleírás

Kora 28

Szája *[néhány]*

Testalkata *[korpas]*

Orra *[néhány]*

Arca *[korpas]*

Beszél *[maggyarul]*

Haja *[fekete]*

Különös ismertető jelek *[nincs]*

Szemei *[fekete]*

Nevezett minden illetményel bezárolag 1945. VI. 30. van ellátva.

Kelt Breggy palánk VI. 30. ai

- 1) Orvosilag megvizsgáltam és egészségesnek (fertőző mentesnek) találtam.
 - 2) Orvosilag megvizsgáltam és a bevonuláskor megállapított alkalmassági törődöttségét változatlanul találtam.
 - 3) Orvosilag megvizsgáltam. A felülvizsgálaton megállapított törődöttséggel szerel le.
- (A nem kívánt pont törölendő.)

ORVOS.

[Signature]
alosztályparancsnok.

Tudnivalók:

1. E leszerelési jegy alapján a nemtényleges viszonyba helyezett (visszahelyezett) a Magyarország területén lévő lakóhelyére, ha pedig a lakóhely külföldön van, a határállomásig a kincstár költségén utazhatik, feltéve, hogy a megteendő út 15 km-nél hosszabb. Ott, ahol a legközelebbi vasútállomás a leszerelő lakóhelyétől 4 km-nél távolabb van és az összesen megteendő út a 15 km-t meghaladja, a társasgépkocsik is igénybe vehetők.

2. A leszerelési jegyet a túlóldalon a vasúti (hajó) pénztárnál le kell bélyegeztetni.

3. Utazásnál a legrövidebb útvonalat kell használni.

4. A szelvény a leszerelési jegy kiállításának napjától számított 14 napig érvényes, azután érvényét veszti.

5. A leszerelési jegyről a szelvényt az esetleg megmaradt bárcákkal együtt annak a községi előjáróságnak (városban a polgármesternek, Budapesten a ker. előjáróságnak) kell leszakítania, ahol a nemtényleges viszonyba helyezett (visszahelyezett) tartózkodásra jelentkezett. Ezek a szelvényt, stb. annak a parancsnokságnak stb.-nek küldjék meg, amely azt kiállította.

6. Annak, aki külföldi lakóhelyre utazik, a leszerelési jegyet a határállomásról az azt kiállító parancsnokságnak stb.-nek vissza kell küldenie.

7. A leszerelési jeggyel elkövetett mindennemű visszaélés megfelelő megtorló, esetleg bünvádi eljárást von maga után.

Monti 2. határparttyázó század
parancsnokság.

(állománytest)

SZEMÉLYAZONOSSÁGI IGAZOLVÁNY

NÉV: Mako' Ferenc RENDFOK: sz. k.
SZÜL. HELY (ÉV, HÓ, NAP): Pálháza, 1916. VI. 10.
ANYJA NEVE: Pinczes Borbála

SZEMÉLYLEÍRÁSA

MAGASSÁG: 174 cm.
HAJA: sz. fekete ORRA: puhas SZEME: s. barna
ARCSZABÁSA: sz. k.
KÜLÖNÖS ISMERTETŐJELE: 1.
KIÁLLÍTÁS IDEJE: 1945. VI. 2.

Állománytest pk. aláírása.

3

ВОЙСКОВАЯ ЧАСТЬ

УДОСТОВЕРЕНИЕ ЛИЧНОСТИ

Фамилия: Иосиф Мекко Звание: сергожа
Год рождения: Палháza, 10. VI. 1916.
Фамилия матери: Барбара Пинзени

Личные приметы

Р о с т: 174 cm.
Волосы: корич. Нос: норм. Глаза: т. с. б.
Лицо: доб.
Особые приметы: 1.

Дата заполнения

Подпись командира части

4

Az igazolvány érvényének meghosszabbítása

Передавать права на продление удостоверения

Ameghosszabbítás ideje:	Állománytest pk. aláírása:	Közbélyező helye:
Врем прод- ления.	Подпись команд.	Место печати:
IV. 1.		
V. 1.		
VI. 1.		
VII. 1.		
VIII. 1.		
IX. 1.		
X. 1.		
XI. 1.		
XII. 1.		

5

Meghosszabbítás ideje Время продления		Számoldótest PK előírása Богучкомано	Korbelétes М
1946	I. 1.		
	II. 1.		
	III. 1.		

1. Владелец удостоверения состоит
действительной военной службе в Венгрии.

2. háttérpótló szöveg BÁNYA-KÖRZET

ÁLLOMÁNYTEST FEJBÉLYEGZŐJE ПЕЧОТ ОРГАНИЗАЦИИ

Ig. szám: 266
№ 490808

IGAZOLVÁNY
УДОСТОВЕРЕНИЕ

rendfokozat
Военное звание

Érvényes a kiállítás idejének
hónapjában:

Meghosszabbítások az 5-6. oldalon

Действительно с 2. II. 1945.

Продление см на 5 и 6 страницах.

Útmutatás a kiállításhoz!

1. Állománytest állítja ki magyarul és oroszul,
előjegyzőjükkal ellátva.

2. Érvényes a kiállítás idejének hónapjában,
gyakori pedig havonta kell meghosszabbítani
az 5-6. lapon.

3. Az 5. oldalon a harmadik rovatban a
korbelétes lenyomatának alsó szélé az igazolt
vonaláig érjen.

4. Az igazolványt minden honvédegyén köte-
les magánál hordani.

5. Állománytest változás, áthelyezés esetén
mindenkor új igazolványt, a régi bevonása mel-
lett kell kiállítani.

Указания по заполнению удостове-
рения:

№ части заполняется на русском
и венгерском языках:

2. Удостоверения действительно
со дня выдачи, с ежемесячным продле-
нием

3. На 5-й стр. продление удостове-
рения печатью в графе м-ца.

4. Владелец удостоверения должен
всегда иметь при себе настоящее
удостоверение

5. При изменении части или места
удостоверение сдается в части

Feladó

Makó László
Budapest
Sandorkor ut 7.

1 1 8 2

R

KISBÉR

RL 2870 000 053 651 4

Géppel →

Kézzel →

1 0 2 1

Perjes György
Budapest
Budakeszi út 49/c

Makó László
Kisbér
Budakeszi S. u. 10
2870

MAKÓ-KISBÉR

Perjes György

1020

Budapest
Budakeszi út 49/c

Tisztelet Papp János úr.

Elnézését kérem, hogy ismeretlenül ezen soraim-
mal zavarom. En mindezekig Többérvényt Hónapnyit
ajándékként kaptam Amerikából 100 dollárt.

Ezt az összeget iten Magyarországon forintba átva-
mítva kezelem költséget levonva Hónapnyit és
Nyerő közzétételében megkaptam. 2000. évben ezen
összeget az Ön neve és lakcíme felhívásával
(Továbbtöltés felzáró) postán kaptam meg.

Ezt az összeget már 2001. évben nem kaptam meg.
Kérem ezért Papp János urat, mint 85 éves idős,
névű nyugdíjas magános ember, hogy lenne-
djék értesítem magunka az ajándék összeg
megvonása, illetve elmaradásának.

Még egyszer elnézését kérem.

Sajnálattal előre is köszönöm.

Tisztelettel

Miklós Főzsef

1182. Budapest

Somló kert utca 7. sz.

Надпись гнилая. Барометр сломан, не работает.

helyekről tovább a fővárosba. A Robert Károlyi Kávéház és
Lőttek mellett. Bementek a Magyar palatánra.

Itten egy lovát agyonlővőket egy alkalommal. A környező
 házakból amikor már esend volt kijöttek a asszonyok
 és ki fejszérel, ki késsel félóra alatt szétsejték a döglött
 lovat. Egy öreg nemke a lócsontvázat hirta magánján
 hátra. A mentőink Budára, Ide az Onópok a Nemzetvédelmi
 Intézménybe. Megszerezték a Szempregesórnát. Törzspárt
 csapok keresztül is jöttek mint a polkányok. Nem volt
 nyitva. A havat melegítették. De később már az is lejött
 honom volt. A Gellért-szobor nagyteremben voltak berak-
 va a halottak a földre. Eltemetve nem lehetett minden
 megvolt hozzá. Egy szerencse volt Pestnek, hogy Telen
 történt az ottom. Míg az kutató volt a Kolera vagy
 a Pestis járvány. Ez még Pesten történt, hogy a Miklós test-
 vérek kimentek a frontvonalba egy este. Hogy ők
 majd megmutatják az Onópoknak. Vagy még Telen-
 kocsirol mentek. Másnap reggel egy póron jöttek vissza
 Persze már előre értesítették az onópokat a J. Hozafiak.
 Hangyázzal csak az kapott aki beült a Miklós-pórtba.
 Az ember sokasán tudta, hogy melyik oblatból lőnek
 le. Azai meg történt. Az ember már anno volt alkalmul-
 ve, hogy vagy meglát vagy szűrtbe költi.

Kégyarósi Telóban volt. Akik elfoglaltak a Nyilasok azt
 ottan helyben agyambölteék. Cédulát kették a ruhájára
 egyel a felcsatolt. 7.9. für aki egyel a vöröses jarkol.
 Ezt a civil lakosság marta. Bor musz laposítottuk.

Székessék városán alakult a füstölőkészítő és
Páncsok készítő szék. Ezek pöttök voltak. Budapest felépítésa-
détól. Az orvosok megsemmisítették őket. Pár
még életbe maradt és megkísérelték, mint munkát.

Egy kislány volt - a neked, hogy Budán akkor még
volt egy Törökgyár. Ide került a haláluk. Leönték
még, de tudta, hogy nek a kislány van nek a fel-
kémletre. Az elagutba voltak a sebesültek meg a
a lövést is látták. A oroszok láncsoróval föl-
gyújtották. Foglyok lettek. Valahol a Sashegyen egy
szobában volt valami orosz egység börtön. Börtönben
volt valami so magyar kislány kint. Egyenként
spórtolták be őket. Volt aki kijött. De voltak
akiket a Törökös kint tartott. a Világ mögött
a nő nem volt veszte. Törökölésével kéregetek.
Hogy hová lettek azt csak a Török Török. Elképpelték
ted mitéltek a Törököt mind kéregetek.
Központ akciókhoz és repülve kömlöttek. Egyel
szobákhoz a kislányok. Egyel mentek más a
közébe a kislányok. Kislányok, Török, meg az ottik
meg Spücker fennvett ment.

Itten egybe került a embernek, a a nő - hogy
nem kell nekem a kislány nemmi. Gok meg egyet
Török Török meenni. Hát igen. A kislányok
munka - elképpelte. Központ lottam, hogy megérel
is hogy egyet egy Budapest. Elértam magam.
Sok volt a befolyásom nem Budapest. Munka veszte
lőttök Török Török a magyar kislányok a
mai kislányok kislányok. Akor Török Török kislányok
volt a. Azt mondták nekem a rendszert, mert
hogy kislányok a kislányok a kislányok. Mitéltek.
E volt a kislány a kislány.

Nek utolsó, hogy volt egy kislány a kislány
meg a kislány Dr. Spücker Török. Esendör Török
Török volt a kislány. Lehet, hogy ismét
Török kislányok. Törököt kislányok is kislányok
is kislányok kislányok kislányok

Török

Török

Kedves Gyurka.

MÉSZÁROS GYULA

8200 VESZPRÉM

HERICS U. 7/D.

GYULA

Mellékelem Dr Fazekas Árpád .1956 Szabolcs-Szatmárban a valóságban a könyvből átéged érdeklő oldalokat. 1959-60 - ban 36 volt csendőrt, illetve hozzá hasonló beosztásban lévő személyt végeztek ki. A kutatásokat tudomásom szerint az 56-os Intézet végzi. Egyedül a Franczia Kiss Mihály kivégzését hozták akkor nyilvánosságra.

Más forrás szerint a 301-parcellában nyugszik Ignéczi Károly, Juhász András, Kristóf László, Komár József, Nagy Mihály zömmel volt csendörök, valamint a következő személyek, akik között szintén lehettek csendörök, mert szegény Palotás Ferencet is felsorolják.

Bajdik Sándor (kivégezték 1960.10.22. Barabás László (1960 11.29.) Bárdos János (59.10.02.) Bori János(60.01.27.) Erdélyi Gyula (59.03.25.) Farkas Gábor (60.01.27.) Gonda András(60.03.03.) Gyulai Lajos (58 12.03.) Hegedüs Géza (59.11.18.) Huszár László (59.11.21.) Izsó András (59.10.15.) Joó Lajos (60.01.27.) Kalapos János (60.01.27.) Karabélyos Imre ^{SzDS.} / csendör volt/(59.11.03.) Major János (59.10.02.) ^{SzDS.} Meggyesi Agoston(59.10.06.) Menyhárt Gyula (59.07.07.) Mészáros István (5907.08.) Michalidesz Györgyné Ocsai Mária valószínű nem politikai ? ,59.04.07) Molnár Mihály(59.11.28 / haláluk ismeretlen./ Monostori Lajos(59.11.03.) Motzer Nándor(59 04.09.) Ökrös Vince (59.10.020) Palotás Ferenc (59.11.28.) Patkó István(60.03.03.) ~~Patkó István(60.03.03.)~~ Pesti István (59.12.02.) Pongrácz János (59,10.15.) Rasztik Péter (60.01.27.) Sipos István (60.08.01.) Sótonyi Jenő ^{SzDS.} ~~(csendör)~~ (60.03.03.) Telló Mihály (60.01.27.) Török Ferenc (59.02.03.) Varga Miklós (60.11.12.).

Fontos lenne ezen személyek ügyiratait megnézni a Hadtörténeti Levéltárban, hogy végre tisztázódjon a sorsuk.

Ha valami újabb adatnak a birtokában jutok, akkor
ujból irok és én is várom az általad megtalált újabb ál-
dozatoknak az adatait, hogy mas helyen nállam is megörzésre kerül-
jenek.

Munkádhoz sok sikert jó egészséget kívánok ölel

Lydia.

u.i. a belyegeket köszönöm.

Felir.

FERBLI.

Mokcsay bt.elbeszélése nyomán.

Vagy: Hol és hogy ismerkedtem meg "hivatalosan" az első csendőrrel.

MOKCSAY

Örökké hálás maradok a szüleimnek,amiért - ahogy akkoriban mondták - mint VII-es gimnazistát német szóra Iglóra küldött.

Felejthetetlen szép,kies szepességi tájak,a régi patinás város,avendég-szerető,barátságos cipcerek,a remek,meleg diákélet -amihez csak a selmeci hasonlítható - mind,mint kedves emlék maradt meg most,öregedő napjaimra is.

Volt négy,igen jó pajtásom,akikkel minden jóban - rosszban,csinytevésben együtt voltam.Ezek közül kettő ugyanolyan másvidékről jött kosztos-diák volt mint én,kettő pedig helybeli potentátok fiai.-A rövid nadrágot már régen át-cseréltük hosszúra,s bizony,mint a jövő év maturandusai,titokban már kocsmázgattunk is,sőt barátaim kártyázásból már akkor maturálhattak volna.Leginkább az akkor divatos ferblit játszották,amit a szülői házban "sajátítottak" el.Én ebben nem vettem részt,s csak mint kibic szerepeltem,bár zsebpénzzel jól el voltam látva.De egyszer mégis megtört a jég!

Biztosabbnak véltük,ha az iddogálást a városon kívül kultiváljuk,igy kijártunk egyik másik közeli faluba,ahol a tanárok meglepetésétől nem kellett tartani.Igy történt aztán,hogy egyik alkalommal az Iglótól mintegy 5-6 km-re,tehát egy jó sétányira fekvő Káposztafalva községbe rándultunk ki,ahol a korcsma kis belső szobájában iddogáltunk,amihez járuló beszédtema természetesen a lányok és a tanárok voltak.-Egyik barátom zsebéből azonban hamarosan előkerült az ördög 32-es bibliája,egy eléggé elhasznált Piatnik csomag és kezdetét vette a ferbli!

Mit szaporítsam a szót,addig invitáltak,amig - holmi alapelvek megmagyarázása után-én is beszálltam ötödiknek.Persze szerény,4 filléres alapon,-a krajcáros már sok lett volna - a játék változó szerencsével folyt,nem úgy,mint a bor,amelyik ^{változatlanul} egyformán ízlett.Ekkor történt a "nagy fordulat!"

A korcsmáros helyett - kopogás nélkül - belépett egy hatalmas termetű,remek emberpéldány,de nem újabb flaskó borral,hanem puskával,kakastollal,teljes felszereléssel,az örskörlet parancsnoka,egy csendőr őrmester!Mögötte az ajtóban megállt a járőrtársa.Ha nem ilyen szituációban talál,bizony csak elcsodálkozni tudtunk volna ezen a remekbe szabott nagybajuszú istencsudáján,akin bizonyára nem csak a lányok és menyecskék,de -irigyen - a férfiak szeme is megakad.-Sosem felejttem el ezt a jelenetet,ezeket a pillanatokot,amikor ezt a szokatlan,megkapó látványt az ijedtség váltotta fel bennünk.De volt is rá okunk,mert a következő pillanatban mint a mennydörgés zengett a testéhez méltó hangja : "A törvény nevében lefoglalom a pénzt és a kártyát!"Nem kellett mondani,hogy senki se mozduljon és ne próbálja zsebre dugdosni a sok rézpénzt,mert mi enélkül sem tudtunk megmozdulni.-Hatalmas tenyerét olyan "szeliden" tette az asztal közepén lévő bankra,hogy nemcsak a fillérek,de a poharak is táncra perdültek.

Utána pár pillanatig halotti csend. Majd elővette a noteszát - amiről sok év múlva tudtam meg, hogy jegyzékkönyvecskének titulálnak - és egyenként kellett bemondani nevünket, lakásunkat, polgári állásunkat - ami egyformán VII. gimnazista meghatározás alatt került be -, majd mikor ezzel készen volt, tette a noteszát és egy rövid erkölcsi prédikációt tartott nekünk. Nekünk, akik már ilyen fiatalon is bűnözünk, hiszen azt bizonyára tudjuk, mint iskolázott fiatalember, hogy a ferbli szerencsejáték és aki azt üzi, a törvény értelmében felelősségre vonatik.

Azt hiszem e pillanatban mind az öten ugyanarra gondoltunk. Feljelentés, - amit átesznek az igazgatónkhoz, - tanári konferencia, kicsapás, atyai pofonok! - Az örsvezető itt szünetet tartott, majd folytatta:

- Remélem ez az eset okulásul fog szolgálni maguknak fiatal emberek és én, ha itt most megfogadják nekem, hogy többet nem fognak kártyázni hazard játékot, ez esetben eltekintek e feljelentéstől. Nekünk erre, mind az ötnek kiengedett a gégenket szorító görcs és egyszerre kiabáltuk:

- Megfogadjuk, esküszünk! - Sőt egyik barátunk ezt a fogadalmat még a becsület szavával is megtoldotta. Itt közbeszólt az örsvezető:

- Illetve, helyesbitem a feltételeimet. Amíg le nem érettségiznek, nem fognak, legfeljebb orraverőcskét, vagy vig a hetest játszani, de pénz nélkül!

- Fogadjuk, esküszünk, köszönjük őrmester ur! - hangzott újra.

~~Én fiúk, akkor fizetni és indulás haza!~~

Az örsvezető megtartotta ígéretét és nem jelentett fel.

Mi is betartottuk a fogadalmat és ha iddogni össze is ültünk néha, - de soha többet abban a kocsmában - a kártya nem került elő a zsebből - érettségi utánig.

Kár, hogy ennek a nagyszerű kiállításu, bölcsen határozó embernek nem tudom a nevét megörökíteni.

Minden bizonnyal - néhány év múlva - jó előljárója lettem volna, mert - részben ezen felejthetetlen benyomások alapján - én is csendőrr lettem.

Emel.

*E helyett maradt vel a szerző
E. E. 27-28. sz.*